

**Generalitat
de Catalunya**

Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona. Informe resum i Comparació

Enquesta encarregada per la Direcció General de Política Lingüística

Juliol de 2002

RPEEO 224 a

Registre Públic d'Enquestes i d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya
Decret 334/2002, de 3 de desembre

E2273122

Enquesta sociolingüística a la província de Tarragona - Informe resum -

**Client: Institut de Sociolingüística Catalana (Generalitat de
Catalunya)**

Barcelona, Juliol del 2002

INDEX GENERAL

	<u>Pàgina</u>
I INTRODUCCIÓ	1
II OBJECTIUS DE L'ESTUDI	2
III METODOLOGIA	5
III.1 UNIVERS DE LA INVESTIGACIÓ	5
III.2 RECOLLIDA D'INFORMACIÓ	8
III.3 MOSTRA	9
III.4 ERROR MOSTRAL	10
III.5 SELECCIÓ DE LA MOSTRA	11
III.6 TREBALL DE CAMP	11
III.7 SUPERVISIÓ I CONTROL INTERN	12
III.8 PLÀ D'ANÀLISI I D'EXPLOTACIÓ DE DADES	13
III.8.1 EQUILIBRATGE DE LA MOSTRA	13
III.8.2 TABULACIÓ STANDARD	13
III.8.3 ANÀLISIS MULTIVARIABLES	16
IV PRINCIPALS RESULTATS	17
IV.1 LLENGUA HABITUAL DE LES PERSONES ENTREVISTADES	17
IV.2 CONEIXEMENT DEL CATALÀ	22
IV.2.1 PERCENTATGE D'UTILITZACIÓ DEL CATALÀ	22
IV.2.2 DESCRIPCIÓ SUBJECTIVA DE NIVELLS DE CATALÀ (ENTENDRE, PARLAR, LLEGIR, ESCRIURE)	27
IV.2.3 AVALUACIÓ SUBJECTIVA DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ	31
IV.3 UTILITZACIÓ RELATIVA DE CATALÀ I CASTELLÀ EN ÀMBIT FAMILIAR I SOCIAL	32
IV.4 CARACTERÍSTIQUES LINGÜÍSTIQUES DE L'ENTORN FAMILIAR	43
IV.4.1 PRIMERA LLENGUA PARLADA A CASA, DE PETIT	43

INDEX DE TAULES

	<u>Pàgina</u>
Taula 1: Univers de l'estudi, en distribució per comarques i zones:	7
Taula 2: Mostra de l'estudi: distribució per sexe i edat	9
Taula 3: Mostra. Distribució per zones, comarques i grandària de municipi	10
Taula 4: Mostra de l'estudi i nivells mostrals associats. Desglossament per variables de classificació (1)	14
Taula 5: Mostra de l'estudi i nivells mostrals associats. Desglossament per variables de classificació (2)	15
Taula 6: Llengua familiar vs. llengua de relació social	42
Taula 7: Llengua habitual vs. primera llengua parlada a casa, de petit	44
Taula 8: Llengua parlada amb la mare vs. llengua habitual de la mare	50
Taula 9: Llengua parlada amb el pare vs. llengua habitual del pare	50
Taula 10: Llengua parlada amb la parella vs. llengua habitual de la parella	51
Taula 11: Llengua parlada per la parella vs. llengua habitual de la parella	51
Taula 12: Nombre de germans i llengua habitual	58
Taula 13: Nombre de fills i llengua habitual	59
Taula 14: Segmentació AID: Segments resultants	63

INDEX DE GRÀFICS

	<u>Pàgina</u>
Gràfic 1: Mapa de la província i estratificació per àrees geogràfiques	6
Gràfic 2: Llengua habitual (%). Desglossament per àrees geogràfiques	17
Gràfic 3: Llengua habitual (%). Desglossament per comarques	18
Gràfic 4: Llengua habitual (%). Desglossament per grandària d'hàbitat	19
Gràfic 5: Llengua habitual (%). Desglossament per edat	20
Gràfic 6: Llengua habitual (%). Desglossament per origen propi i dels pares	21
Gràfic 7: Percentatge d'ús del català	23
Gràfic 8: Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes). Desglossament per zones	24
Gràfic 9: Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes). Desglossament per comarques	25
Gràfic 10: Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes). Desglossament per grandària d'hàbitat	26
Gràfic 11: Nivells de comprensió i ús del català (%). Desglossament per zones	28
Gràfic 12: Nivells de comprensió i ús del català (%). Resum i desglossament per zones	29
Gràfic 13: Nivells de comprensió i ús del català (%). Resum i desglossament per comarques	30
Gràfic 14: Autoavaluació del coneixement propi del català (mitjanes en escala de 0 a 10)	31
Gràfic 15: Llengua parlada en relacions familiars (%)	33
Gràfic 16: Llengua parlada en relacions socials (%) [1]	34
Gràfic 17: Llengua parlada en relacions socials (%) [2]	35
Gràfic 18: Ús del català en relacions familiars i socials (%)	36
Gràfic 19: Ús exclusiu del català en relacions familiars (%)	37
Gràfic 20: Ús exclusiu del català en relacions socials (%)	38
Gràfic 21: Llengua de relació familiar i social: comparació (total i per zones)	41
Gràfic 22: Primera llengua parlada a casa, de petit	44
Gràfic 23: Català com a llengua habitual i primera llengua parlada a casa, de petit	45
Gràfic 24: Llengua parlada a l'entorn familiar	46
Gràfic 25: Llengua habitual dels pares (%)	47
Gràfic 26: Llengua habitual entre ambdós pares (%)	48
Gràfic 27: Llengua habitual de la parella (%)	48
Gràfic 28: Llengua que li parlava la seva parella (%)	49
Gràfic 29: Lloc de naixement: resum (%)	52
Gràfic 30: Lloc de naixement propi i de la parella (%). Desglossament per zones	53

Gràfic 31: Lloc de naixement dels pares (%). Desglossament per zones	54
Gràfic 32: Opinió: A Catalunya, tothom hauria de saber català i castellà?	55
Gràfic 33: Preferències quant a l'evolució del català i castellà a Catalunya (%)	56
Gràfic 34: Nombre d'hores de televisió en cada llengua (mitjanes sobre 10 hores).....	57
Gràfic 35: Segmentació AID	62
Gràfic 36: Gràfic resultant de la aplicació del programa APSD: Factor 1 x Factor 2.....	66

I INTRODUCCIÓ

L'Institut de Sociolingüística Catalana, adscrit a la Direcció General de Política Lingüística (Departament de Cultura de la GENERALITAT DE CATALUNYA) ha encarregat a Instituto DYM, S.A. la realització d'una enquesta sobre els usos lingüístics de les persones adultes a la província de Tarragona, orientat a conèixer el grau d'ús del català en les relacions interpersonals i poder avaluar i orientar les actuacions en matèria de política lingüística en aquest territori.

Aquesta enquesta ha estat duta a terme sota la direcció tècnica de Jaume Ferran, analista d'Instituto DYM.

A les pàgines següents es descriuen els objectius de l'enquesta i la metodologia utilitzada i es resumeixen els principals resultats de l'estudi. En annex, també, s'inclouen les taules d'ordinador on els resultats de l'estudi apareixen en detall i desglossats per una àmplia sèrie de variables de capçalera.

II OBJECTIUS DE L'ESTUDI

L'estudi ha estat plantejat amb objectius i metodologia similars als de l'estudi "Ús oral del Català" dut a terme l'any 1997 per Instituto DYM, per encàrrec del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Els objectius són els que es desenvolupen al qüestionari annex al Plec de característiques tècniques, que es resumeixen en els quatre apartats següents:

- 1. Avaluar els coneixements lingüístics de les persones entrevistades pel que fa al català, castellà i altres llengües, mitjançant auto-avaluació.**
- 2. Avaluar els usos lingüístics amb la mare, el pare, la parella, els fills i els germans, resta de la família, veïns, amics catalanoparlants i amics castellanoparlants i companys de feina o estudi.**
- 3. Conèixer quina consideren com a llengua habitual i la de fills i progenitors.**
- 4. Avaluar les actituds lingüístiques dels entrevistats.**

Més concretament, els objectius de l'estudi han estat els següents:

- Llengua habitual**
- Coneixement del català, mesurat en diverses formes:**
 - **Percentatge d'utilització de cada llengua: català, castellà, altres (sobre un total del 100%)**
 - **Descripció subjectiva i dicotòmica (sí o no) quant a entendre, parlar, llegir i escriure el català**
 - **Avaluació subjectiva, mitjançant escala del 0 (gens ni mica) al 10 (perfectament) del coneixement del català quant a entendre, parlar, llegir i escriure.**
- Utilització relativa del català i castellà en una sèrie d'àmbits familiars i socials:**
 - ◆ **àmbits familiars:**
 - **amb la mare**
 - **amb el pare**
 - **amb la parella**
 - **amb els fills**

- amb els germans
- amb la resta de la família
- ◆ àmbits de relació social:
 - amb els veïns
 - amb els amics de parla catalana
 - amb els amics de parla castellana
 - a les botigues
 - als grans establiments comercials (supermercats, hipermercats)
 - als bancs i caixes d'estalvis
 - amb els metges
 - amb els companys de feina
 - amb els companys d'estudi
- Característiques lingüístiques de l'entorn familiar dels enquestats
 - primera llengua parlada a casa, de petit
 - llengua habitual de la mare
 - llengua habitual del pare
 - llengua que parlaven els pares entre ells
 - llengua habitual de la parella
 - llengua que parlava la parella amb la persona enquestada
- Origen geogràfic personal i de l'entorn familiar:
 - lloc de naixement de la persona entrevistada (Catalunya, Resta de Països Catalans i zones de parla catalana, resta d'Espanya, estranger)
 - lloc de naixement de la mare
 - lloc de naixement del pare
 - lloc de naixement de la parella
- Opinions personals sobre el fet lingüístic a Catalunya:
 - "A Catalunya, tothom hauria de saber català i castellà?"
 - "A Catalunya, hauria d'augmentar l'ús del català?"

□ **Informació complementària:**

- **proporció d'hores de televisió vistes en català.**
- **dades sociodemogràfiques: sexe, edat, nombre de fills i germans, nivell educatiu, activitat i nivell socio-econòmic.**

III METODOLOGIA

En síntesi, es tracta d'un estudi sociolingüístic quantitatiu amb una mostra probabilística estadísticament representativa del conjunt de la població objectiu.

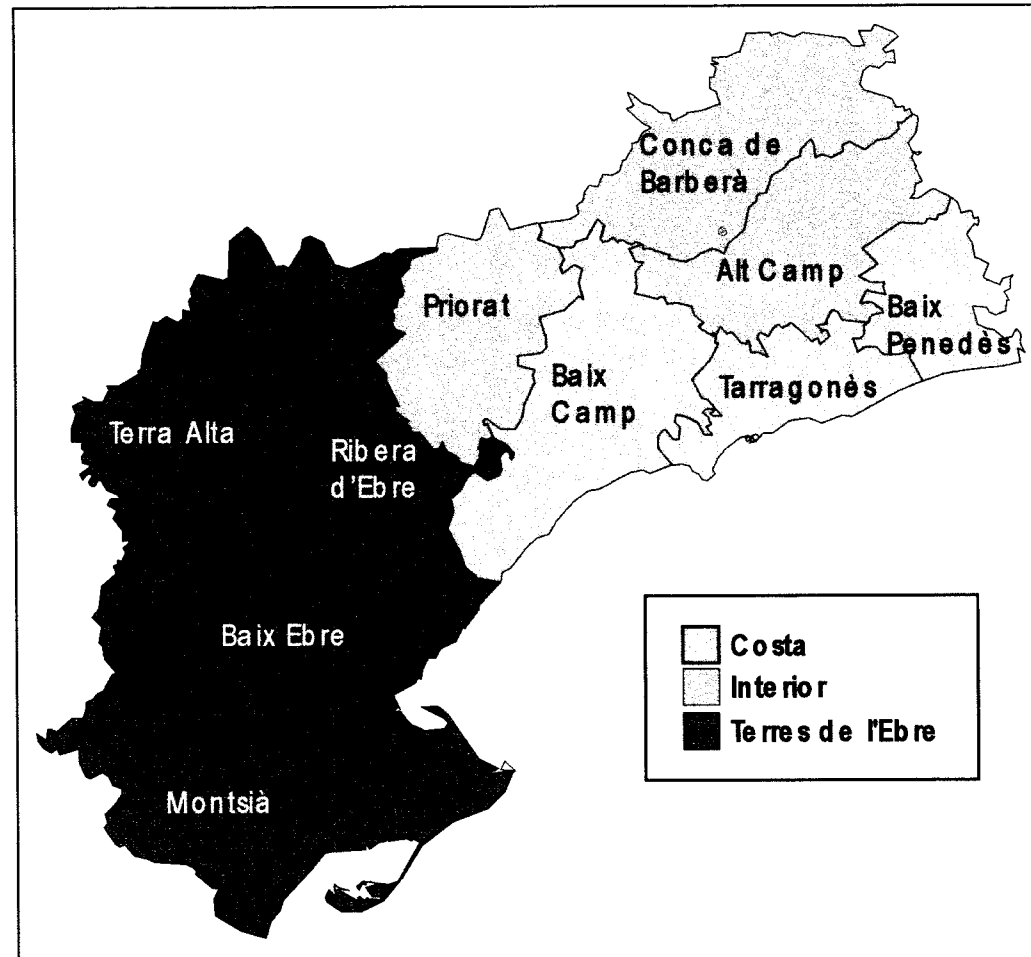
III.1 UNIVERS DE LA INVESTIGACIÓ

L'estudi ha estat adreçat a persones adultes (15 o més anys) residents a la província de Tarragona. Aquest univers s'estratifica en tres àrees o submostres:

- ◆ Costa, integrada per les comarques del Baix Penedès, el Tarragonès i el baix Camp.
- ◆ Interior, integrada per les comarques de l'Alt Camp, la Conca de Barberà i el Priorat.
- ◆ Terres de l'Ebre, integrada per les comarques de la Ribera d'Ebre, la Terra Alta, el Baix Ebre i el Montsià.

Les tres àrees geogràfiques es mostren al mapa de la pàgina següent:

Gràfic 1: Mapa de la província i estratificació per àrees geogràfiques

Aquest univers presenta les dimensions següents (Vegeu Taula 1):

Taula 1: Univers de l'estudi, en distribució per comarques i zones:
Població de 15 o més anys - Prov. de Tarragona (Padró Municipal 2000)

Zona	Comarca	Hàbitat			TOTAL
		< 5000	5001-30000	> 30000	
Costa	Baix Camp	19.331	26.963	75.380	121.674
	Baix Penedès	13.926	34.452		48.378
	Tarragonès	19.564	35.158	97.385	152.107
	Total Costa	52.821	96.573	172.765	322.159
Interior	Alt Camp	13.181	17.312		30.493
	Conca de Barberà	11.019	5.209		16.228
	Priorat	8.202			8.202
	Total Interior	32.402	22.521	0	54.923
Terres de l'Ebre	Baix Ebre	17.740	39.880		57.620
	Montsià	8.838	39.539		48.377
	Ribera d' Ebre	19.217			19.217
	Terra Alta	10.879			10.879
	Total Terres de l'Ebre	56.674	79.419	0	136.093
TOTAL		141.897	198.513	172.765	513.175

Font: Instituto Nacional de Estadística (INE).

III.2 RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

La recollida d'informació s'ha fet mitjançant enquesta amb entrevistes telefòniques gestionades per ordinador (CATI, en les seves inicials angleses). El qüestionari ha estat elaborat pel Institut de Sociolingüística Catalana (Generalitat de Catalunya) i ha estat programat per al sistema CATI en català i castellà. A l'inici de l'entrevista es preguntava a les persones entrevistades si desitjaven fer l'enquesta en una o altra llengua. En el cas que els resultés indiferent, l'entrevista era realitzada en català. Com a resultat d'aquest procediment, les persones entrevistades respongueren:

Llengua en què es prefereix fer l'entrevista		
Total entrevistes	1560	%
Català	1118	71,7%
Castellà	288	18,5%
Indiferent	153	9,8%
NS/NC	1	0,1%

i, en conseqüència, tenim:

Llengua en què s'ha fet l'entrevista		
Total entrevistes	1560	%
Català	1272	81,5%
Castellà	288	18,5%

III.3 MOSTRA

La mostra final de l'estudi es de **1560** entrevistes completes, amb una distribució apropiada per zones geogràfiques, d'acord amb les especificacions inicials del client, que dóna un pes igual de 520 entrevistes per zona. Dintre de cadascuna d'elles, s'ha fet una distribució proporcional per comarques i hàbitat. La mostra obtinguda es presenta al quadres següents (Vegeu Taula 2 i Taula 3):

Taula 2: Mostra de l'estudi: distribució per sexe i edat

Edat	Homes	Dones	TOTAL
15 a 24 anys	134	128	262
25 a 34 anys	147	140	287
35 a 44 anys	138	135	273
45 a 54 anys	119	108	227
55 a 64 anys	91	91	182
65 o més anys	141	188	329
TOTAL	770	790	1.560

Taula 3: Mostra. Distribució per zones, comarques i grandària de municipi

Zona	Comarca	HÀBITAT			TOTAL
		Menys de 5000	De 5001 a 30000	Més de 30000	
Costa	Baix Camp	31	44	120	195
	Baix Penedès	23	58		81
	Tarragonès	32	58	154	244
Interior	Alt Camp	125	167		292
	Conca de Barberà	103	50		153
	Priorat	75			75
Terres de l'Ebre	Baix Ebre	50	169		219
	Montsià	33	155		188
	Ribera d' Ebre	72			72
	Terra Alta	41			41

III.4 ERROR MOSTRAL

Per a un nivell de confiança del 95%, en el cas de màxima indeterminació ($p=q=50\%$) i segons la fórmula per a universos infinits, els nivells d'error mostral són els següents:

- Per al conjunt de la província de Tarragona (1560 entrevistes): $\pm 2,5\%$
- Per a cada zona (520 entrevistes): $\pm 4,4\%$

III.5 SELECCIÓ DE LA MOSTRA

La selecció de la mostra s'ha fet mitjançant un procés polietàpic:

- Selecció aleatòria dels municipis integrants de la mostra, mitjançant un programa d'ordinador, que treballa sobre un fitxer de tots els municipis de la província de Tarragona, i que permet realitzar qualsevol estratificació per zones i hàbitats, seleccionant amb probabilitat proporcional a la seva població els municipis integrants de la mostra i determinant el nombre d'entrevistes a realitzar a cada municipi.
- Selecció aleatòria de les llars: un cop seleccionats els municipis, s'extrauen els números de telèfon corresponents a la "mostra de partida" de les guies telefòniques mitjançant procediments aleatoris sistemàtics i s'introdueixen des de les terminals a l'ordinador central acompanyats del codi de municipi.
- Selecció de la persona a entrevistar: mitjançant selecció aleatòria pel procediment de demanar per la persona que ha fet el seu aniversari més recentment. Paral·lelament es controlen les quotes resultants de sexe i grups d'edat.

III.6 TREBALL DE CAMP

Ha estat dut a terme per DYMPHONE, la divisió d'Institut DYM que s'encarrega de les entrevistes telefòniques CATI. Les dades de realització del treball han estat des del 13 de juny al 8 de juliol.

III.7 SUPERVISIÓ I CONTROL INTERN

DYMPHONE manté un lloc de supervisió actiu per cada 15 llocs de treball o fracció, la qual cosa garanteix un mínim de revisió directa del 5% del treball efectuat (contactes i entrevistes completes).

La supervisió de les entrevistes es fa en temps real, paral·lelament a la seva execució. Per això, cada lloc de supervisió està dotat de:

- Un monitor on el supervisor pot seguir visualment les entrevistes (pàgina del qüestionari que està administrant l'entrevistadora i codis que ella marca) realitzades en un lloc de treball seleccionable.**
- Un sistema d'escolta que permet seguir la conversa (entre l'entrevistadora i la persona entrevistada) corresponent a l'entrevista monitoritzada. El sistema d'accés a la línia resulta imperceptible tant per a l'entrevistadora com per a la persona entrevistada.**

A més dels controls del treball inherents al procés de supervisió, el sistema permet realitzar tot tipus de control sobre el treball realitzat:

- Monitorització de l'estat de l'enquesta: nombre d'entrevistes realitzades, situació per zones o altres quotes establertes, seguiment de negatives, ajornaments, comuniquen, no contesten, etc.**
- Anàlisi de la informació obtinguda, mitjançant la extracció i anàlisi de fitxers parcials de dades (amb les enquestes realitzades fins a un determinat moment).**

III.8 PLÀ D'ANÀLISI I D'EXPLOTACIÓ DE DADES

III.8.1 EQUILIBRATGE DE LA MOSTRA

La mostra total obtinguda ha estat ponderada a les xifres de l'univers objectiu de l'estudi, en funció de les xifres corresponents a les variables d'estratificació utilitzades. Aquesta ponderació es fa a efectes de donar als resultats de l'estudi el seu pes real, donat el fet de que la mostra que es proposa és aproporcional per zones. Mitjançant el mateix procediment, s'han considerat també en aquesta extrapolació els valors per sexe i talls d'edat, per tal d'aconseguir una millor representació de l'univers a estudi.

III.8.2 TABULACIÓ STANDARD

Els resultats de l'estudi es presenten en taules de sortida d'ordinador, en freqüències absolutes i en percentatges verticals i horitzontals (columnes i files). Aquestes taules mostren els resultats a nivell total i en desglossament per una sèrie de variables, les quals s'especifiquen a continuació, amb les xifres mostrals obtingudes i els corresponents nivells d'error estadístic associats, calculats sota el supòsit de màxima indeterminació ($p=q=50\%$) i segons la fórmula per a universos infinits:

Taula 4: Mostra de l'estudi i nivells mostrals associats. Desglossament per variables de classificació (1)

	Entrev.	± % error mostral		Entrev.	± % error mostral
			Edat (grups)		
			15-24 anys	261	6,2
			25-34 anys	287	5,9
			35-44 anys	273	6,1
			45-54 anys	227	6,6
			55-64 anys	182	7,4
			65+ anys	330	5,5
Zona					
Costa	520	4,4			
Interior	520	4,4			
Terres Ebre	520	4,4			
Grandària d'hàbitat					
< 5000 hab.	584	4,1	15-19 anys	141	8,4
5001-30000 hab.	702	3,8	20-24 anys	120	9,1
> 30000 hab.	274	6,0	25-29 anys	138	8,5
Sexe			Llengua habitual de l'entrevistat		
Home	771	3,6	Català	1.152	2,9
Dona	789	3,6	Castellà	400	5,0
			Altres	8	35,4

Taula 5: Mostra de l'estudi i nivells mostrals associats. Desglossament per variables de classificació (2)

	Entrev.	± % error mostral		Entrev.	± % error mostral
Origen de l'entrevistat			Nivell d'estudis de la persona entrevistada		
Subjecte+ Pare+ Mare nascuts a Catalunya	899	3,3	Sense estudis	145	8,3
Subjecte+ Pare nascuts a Catalunya / Mare no	84	10,9	Primaris	484	4,5
Subjecte+ Mare nascuts a Catalunya / Pare no	92	10,4	EGB-ESO	323	5,6
Subjecte nascut a Catalunya / Pares no	166	7,8	E.Secundaris	391	5,1
Subjecte nascut a resta països parla catalana	34	17,1	E.Superiors	217	6,8
Subjecte nascut a la resta d'Espanya	261	6,2			
Subjecte nascut a l'estranger	24	20,4	Activitat de la persona entrevistada		
			Actius	860	3,4
Principal llengua de relació familiar			En atur	45	14,9
Català	1.062	3,1	Jubilats	279	6,0
Castellà	428	4,8	Mestresses	228	6,6
Amb d. llengües	65	12,4	Estudiants	147	8,2
Resta	5	44,7			
			Nivell socioeconòmic		
Principal llengua de relació social			A+ B (superior)	303	5,7
Català	950	3,2	C1	625	4,0
Castellà	229	6,6	C2	438	4,8
Amb d. llengües	381	5,1	D (inferior)	194	7,2

III.8.3 ANÀLISIS MULTIVARIABLES

S'han realitzat dues anàlisis multivariables sobre les dades de l'estudi:

- En primer lloc, una Segmentació AID, amb l'objectiu de segmentar el conjunt de la població a estudi en funció del seu nivell d'ús del català. La variable dependent (variable explicada) que utilitzem ha estat el percentatge d'ús del català declarat (variable numèrica corresponent a la pregunta 4a del qüestionari), mentre que les variables explicatives o independents són de tipus sociodemogràfic. En resum, la segmentació AID consisteix en un procés de ramificacions, partint d'un conjunt inicial, on cada un dels subconjunts finals rep el nom de "segment". El programa opera de forma que cada segment és un grup "homogeni" amb una variància interna mínima, mentre que la variància entre segments ha de ser màxima.**
- En segon lloc, hem utilitzat el programa APSD o Anàlisi de Perfil Sociodemogràfic. Aquest programa ens permet analitzar les diferències estadístiques de les variables explicatives entre les diverses classes o categories definides per a la variable dependent (com en el cas anterior, el percentatge d'ús del català, si bé ara mesurat en talls). El que també resulta d'interès en aquest programa és la representació gràfica dels resultats, la qual ajuda a comprendre millor la incidència de les diverses variables explicatives sobre les categories representades per la variable dependent.**

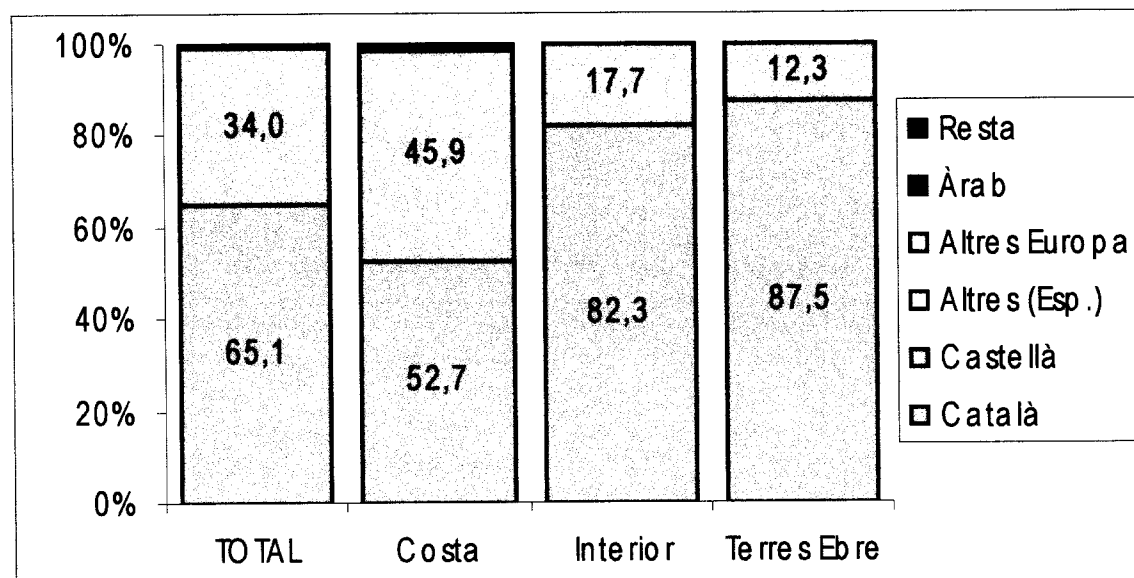
IV PRINCIPALS RESULTATS

IV.1 LLENGUA HABITUAL DE LES PERSONES ENTREVISTADES

El 65,1% de les persones entrevistades afirmen que la seva "llengua habitual" és el català. Aquest índex està clarament per sobre del 49% que un estudi de l'any 1997 (fet també per Instituto DYM) donava per al total de Catalunya.

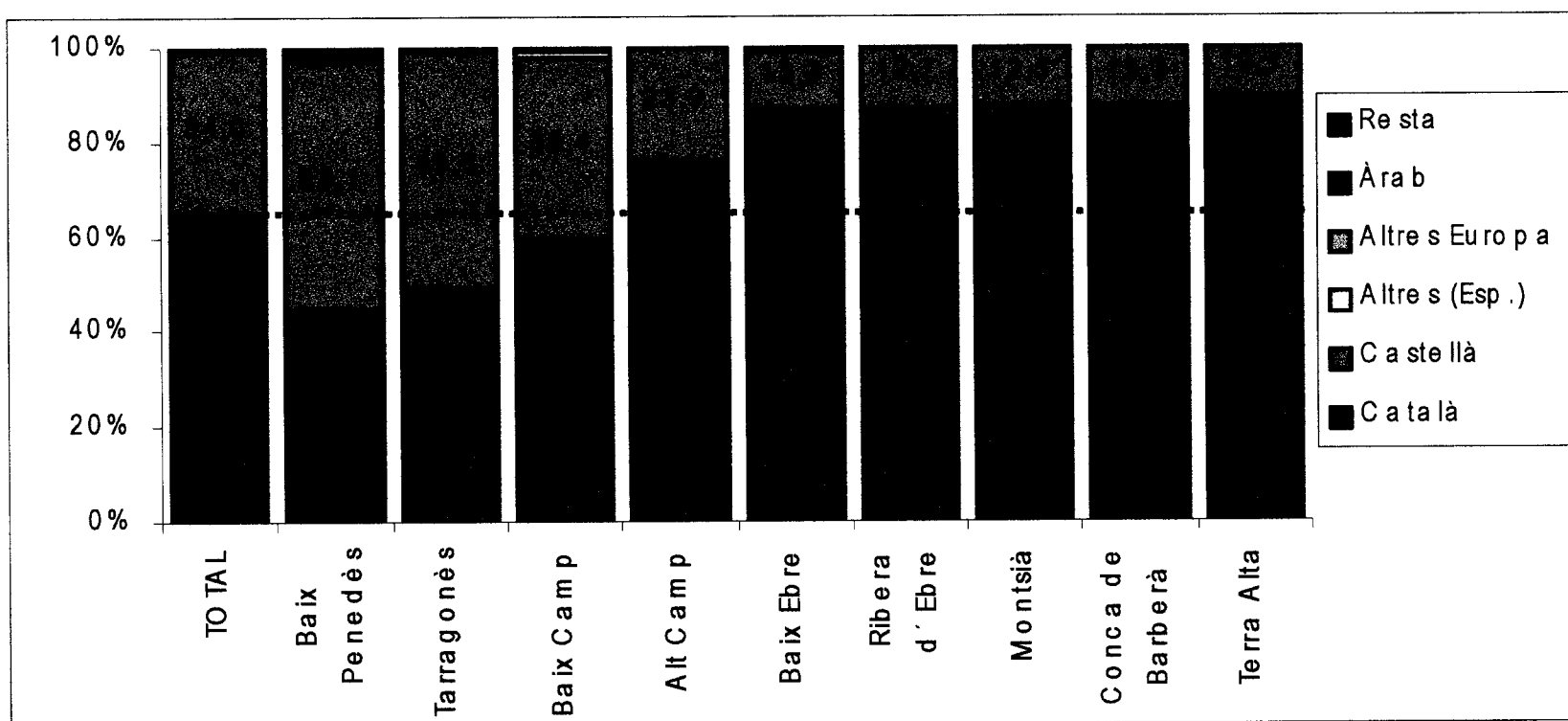
La zona de "Terres de l'Ebre" és la que mostra un major índex de català com a llengua habitual (87,5%). A continuació se situa la zona "Interior", amb un 82,3%, mentre que les comarques que constitueixen la zona "Costa" assoleixen un molt inferior 52,7%.

Gràfic 2: Llengua habitual (%). Desglossament per àrees geogràfiques

Per comarques, veiem que el Priorat (94,3%) i la Terra Alta (89,9%) són les que mostren una major proporció de català com a llengua habitual. Pel cantó contrari, el Baix Penedès es mostra com una comarca amb predomini del castellà (44,5% català front al 53,1% castellà), i el Tarragonès mostra nivells similars per les dues llengües (Vegeu el Gràfic 3).

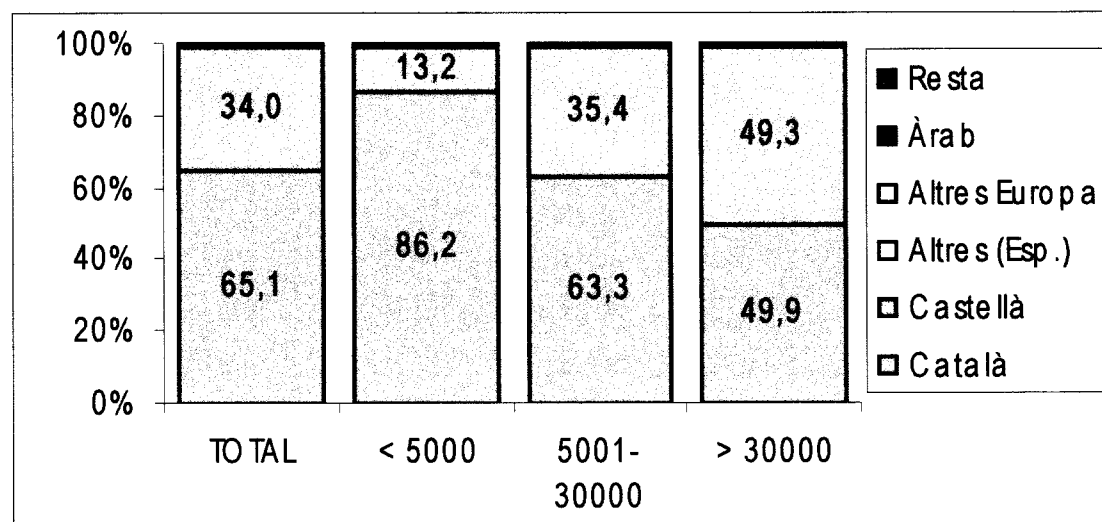
Gràfic 3: Llengua habitual (%). Desglossament per comarques

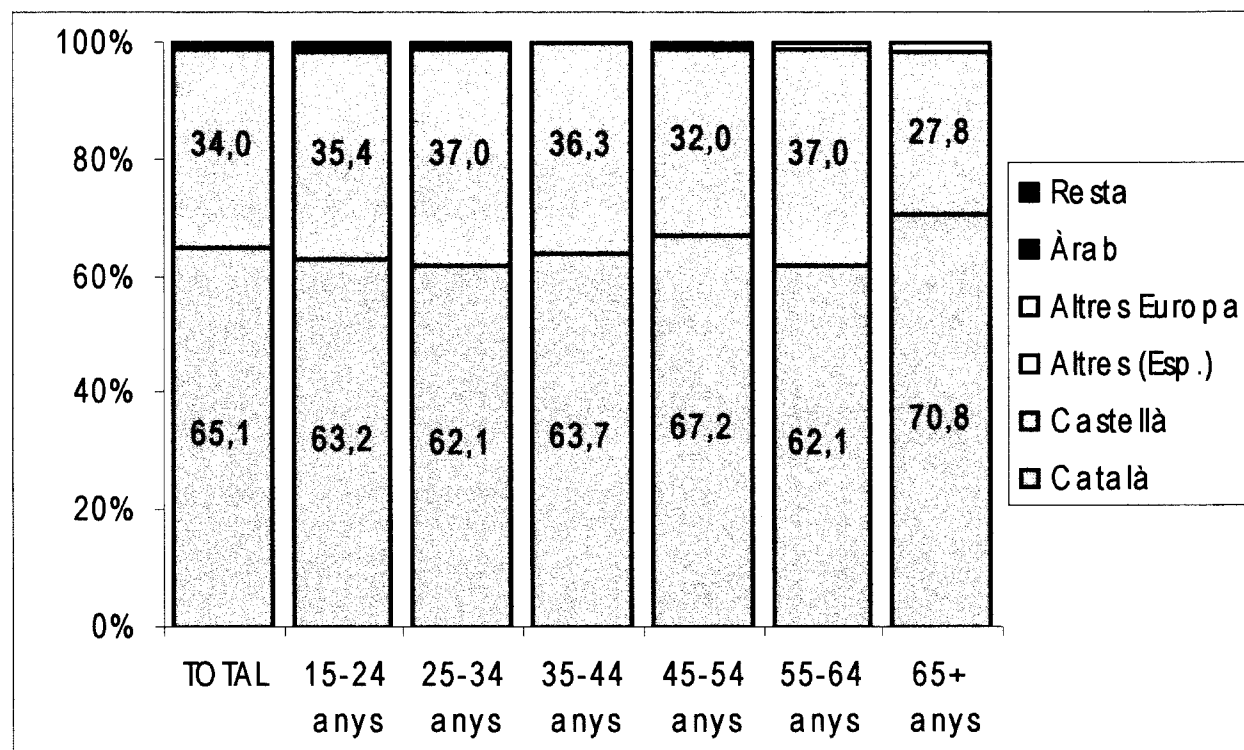
Els gràfics següents mostren el desglossament dels índexs de "llengua habitual" per les variables Hàbitat, Edat i Origen. Aquesta última variable correspon a la segmentació de la mostra en diferents grups en funció del lloc de naixement propi i el dels pares. En resum, tenim que:

- El nivell de català com a "llengua habitual" augmenta conforme disminueix la grandària del municipi o hàbitat (Vegeu el Gràfic 4).
- Per edat no s'observa una tendència clara. Esmentem, però, que els de major edat, a partir de 65 anys, mostren un major nivell d'ús del català (70,8%) (Vegeu el Gràfic 5).
- L'origen propi i el dels pares és, com caldria esperar, el que presenta diferències més rellevants (Vegeu el Gràfic 6): el fet de tenir ambdós o al menys un dels dos pares nascuts a Catalunya fa que el català sigui predominant, molt especialment en el primer cas.

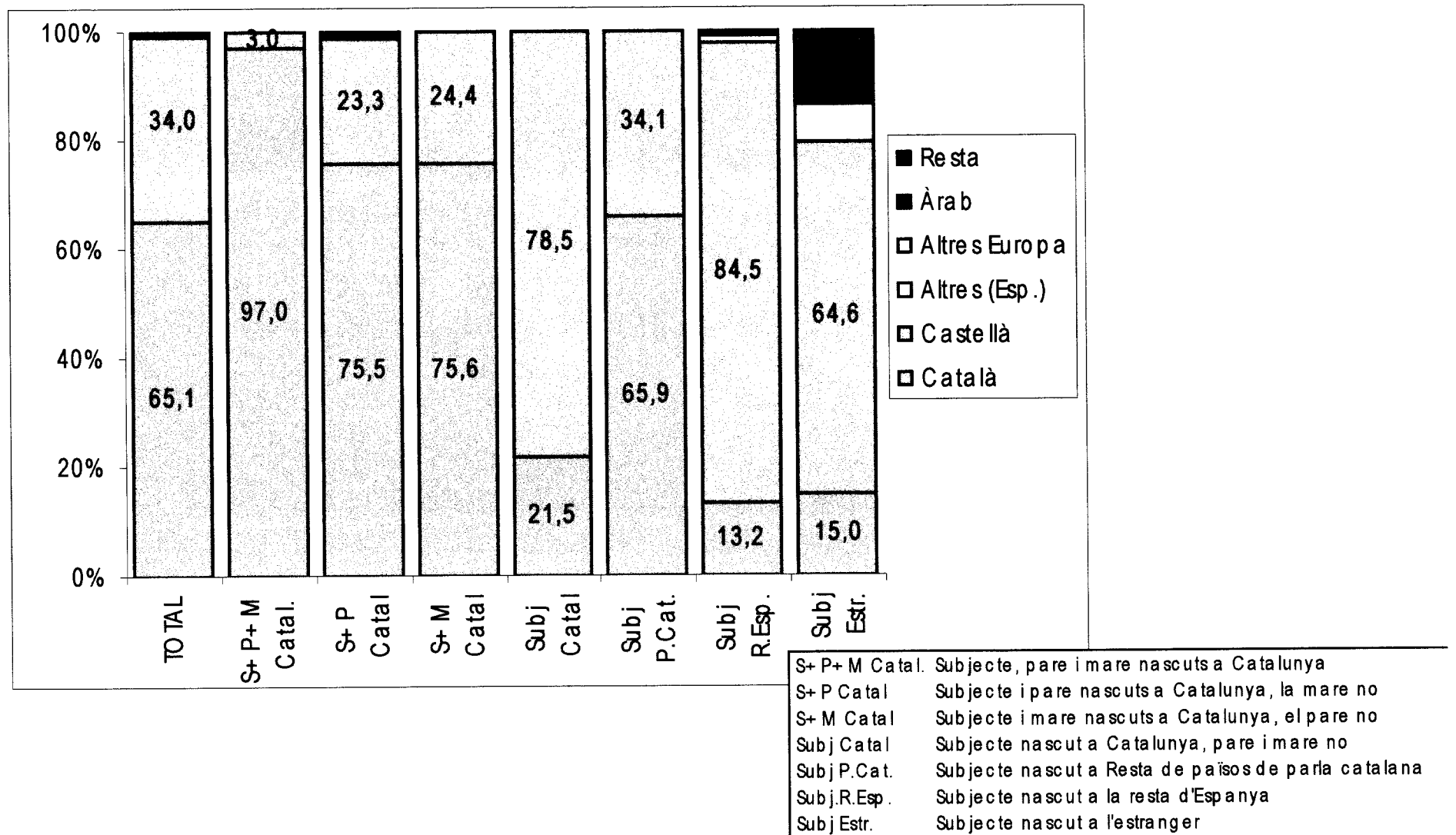
Gràfic 4: Llengua habitual (%). Desglossament per grandària d'hàbitat

Gràfic 5: Llengua habitual (%). Desglossament per edat

Gràfic 6: Llengua habitual (%). Desglossament per origen propi i dels pares

IV.2 CONEIXEMENT DEL CATALÀ

Aquest nivell de coneixement del català ha estat mesurat mitjançant tres procediments:

- Percentatge d'utilització de cada llengua: català, castellà, altres, sobre un total de 100%.
- Descripció subjectiva i dicotòmica (en termes de "Sí" o "No") pel que fa a entendre, parlar, llegir i escriure el català.
- Avaluació subjectiva, mitjançant escala del 0 ("gens ni mica") al 10 ("perfectament") del coneixement del català quant a entendre, parlar, llegir i escriure.

En els apartats següents es resumeixen els resultats que s'obtenen amb cada procediment:

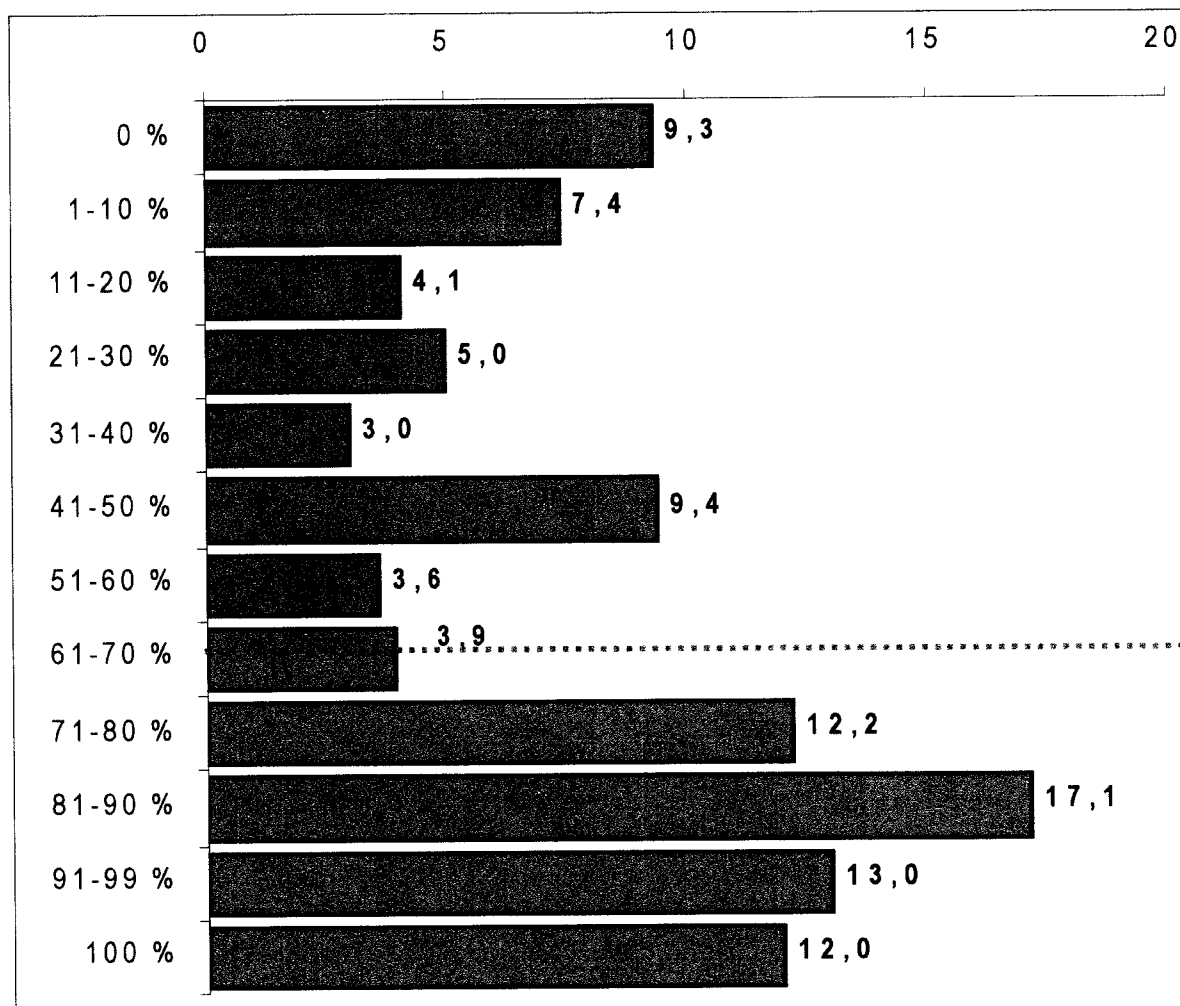
IV.2.1 PERCENTATGE D'UTILITZACIÓ DEL CATALÀ

Es tracta d'un percentatge subjectiu, distribuïnt l'ús que cada entrevistat fa del català, del castellà i d'altres llengües. Els valors resultants es resumeixen al Gràfic 7, que mostra una notable dispersió de respostes, que s'agrupen en intervals de 10 punts percentuals. Observem que el percentatge mitjà, del 63%, és força similar a la proporció de persones que assenyalen el català com a llengua habitual. Aquesta similitud es reflecteix també a l'estructura de respostes en desglossament per zones (Vegeu el Gràfic 8), que mostren una major proporció mitjana d'ús del català a la zona de Terres de l'Ebre (81,4% de mitjana), mentre que la zona de Costa és la que registra un nivell inferior (53,2% de mitjana).

Per comarques (Vegeu el Gràfic 9), també aquí veiem que el Priorat i la Terra Alta mostren valors d'ús del català superiors, mentre que el Baix Penedès i el Tarragonès registren els nivells més baixos.

La grandària de municipi (Vegeu el Gràfic 10) és també rellevant pel que fa a la utilització del català: la major mitjana d'ús d'aquesta llengua es dona als municipis més petits i és menor conforme augmenta el nombre d'habitants.

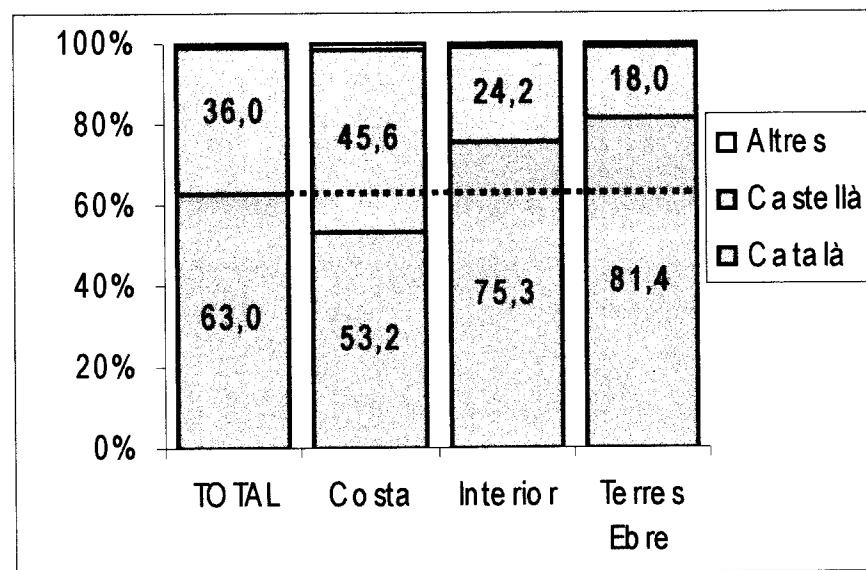
Gràfic 7: Percentatge d'ús del català

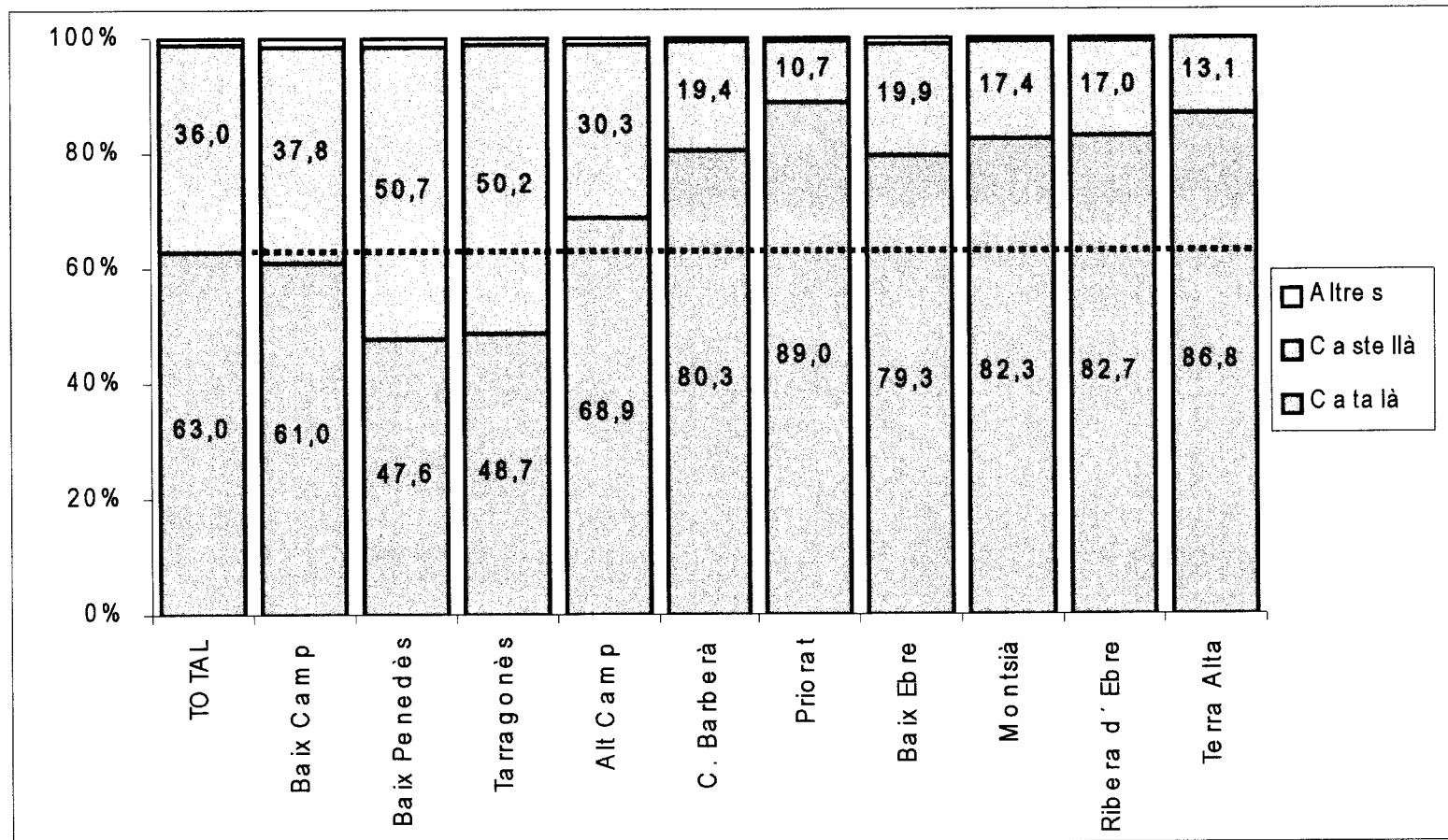
Base = total entrevistes

	%	% Acum.	% Ac. Invers
0 %	9,3	9,3	100,0
1-10 %	7,4	16,7	90,7
11-20 %	4,1	20,8	83,3
21-30 %	5,0	25,8	79,2
31-40 %	3,0	28,8	74,2
41-50 %	9,4	38,2	71,2
51-60 %	3,6	41,8	61,8
61-70 %	3,9	45,7	58,2
71-80 %	12,2	57,9	54,3
81-90 %	17,1	75,0	42,1
91-99 %	13,0	88,0	25,0
100 %	12,0	100,0	12,0
Mitjana		63,03 %	

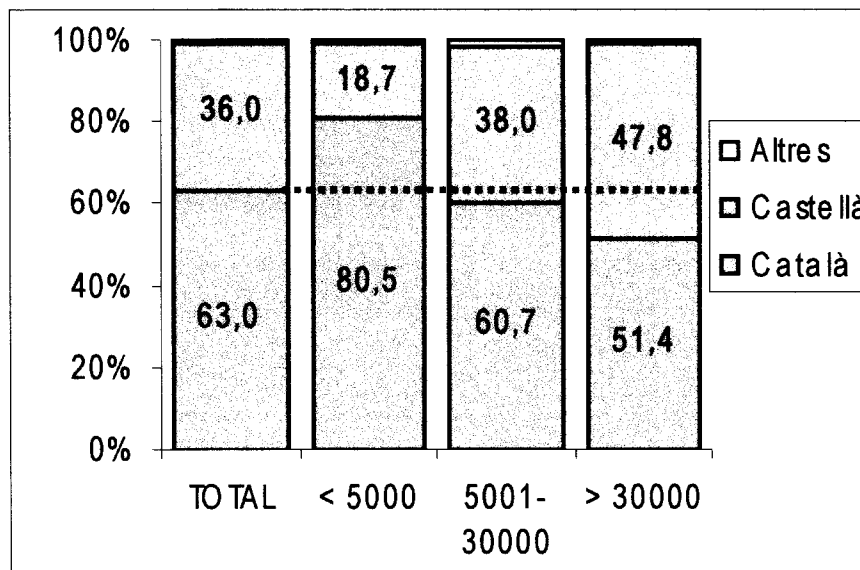
Gràfic 8: Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes). Desglossament per zones

Gràfic 9: Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes). Desglossament per comarques

Gràfic 10: Percentatges d'ús de cada llengua (mitjanes). Desglossament per grandària d'hàbitat

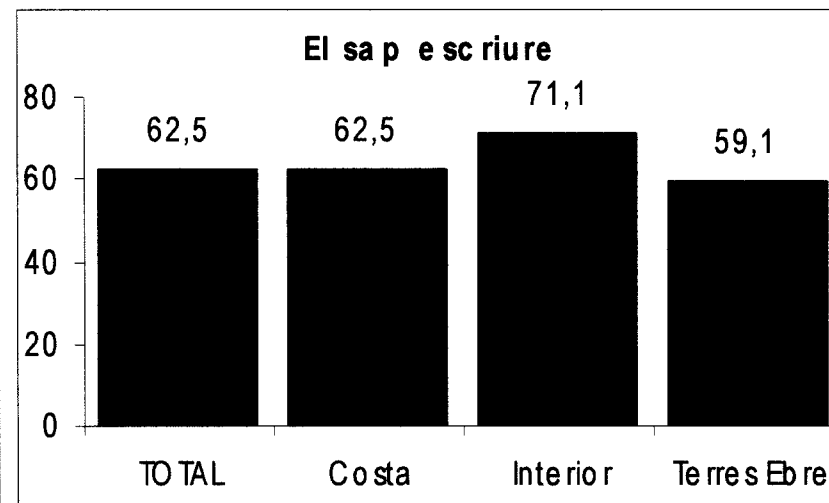
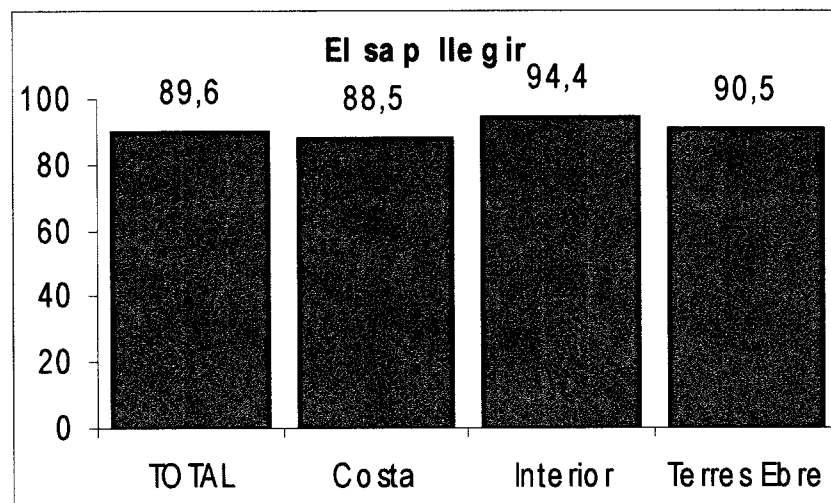
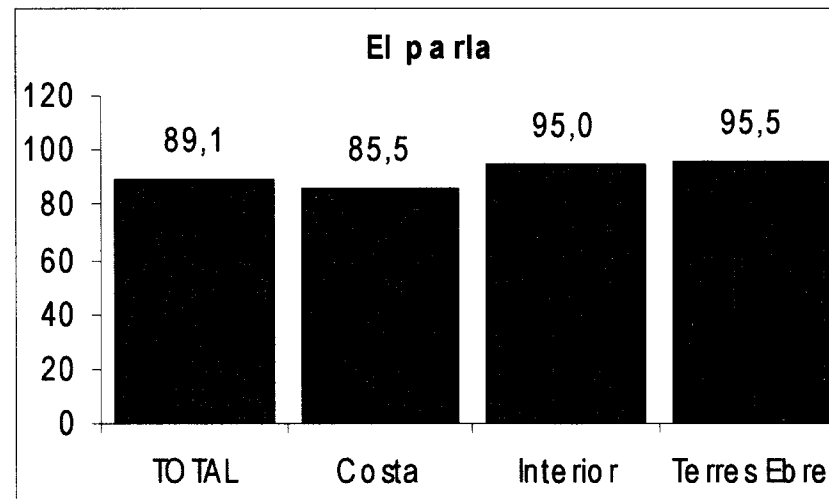
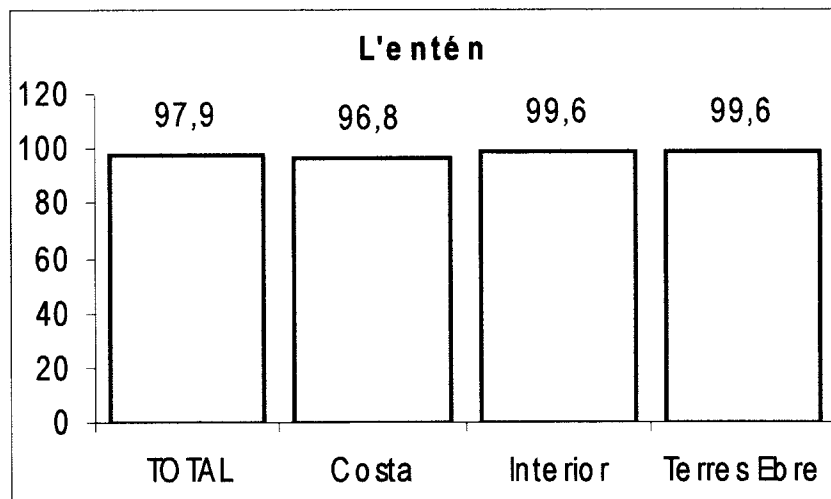
IV.2.2 DESCRIPCIÓ SUBJECTIVA DE NIVELLS DE CATALÀ (ENTENDRE, PARLAR, LLEGIR, ESCRIURE)

Els gràfics següents (gràfics 11 i 12) resumeixen el resultat que s'obté de preguntar directament si la persona entrevistada entén, parla, llegeix i sap escriure en català. Veiem que:

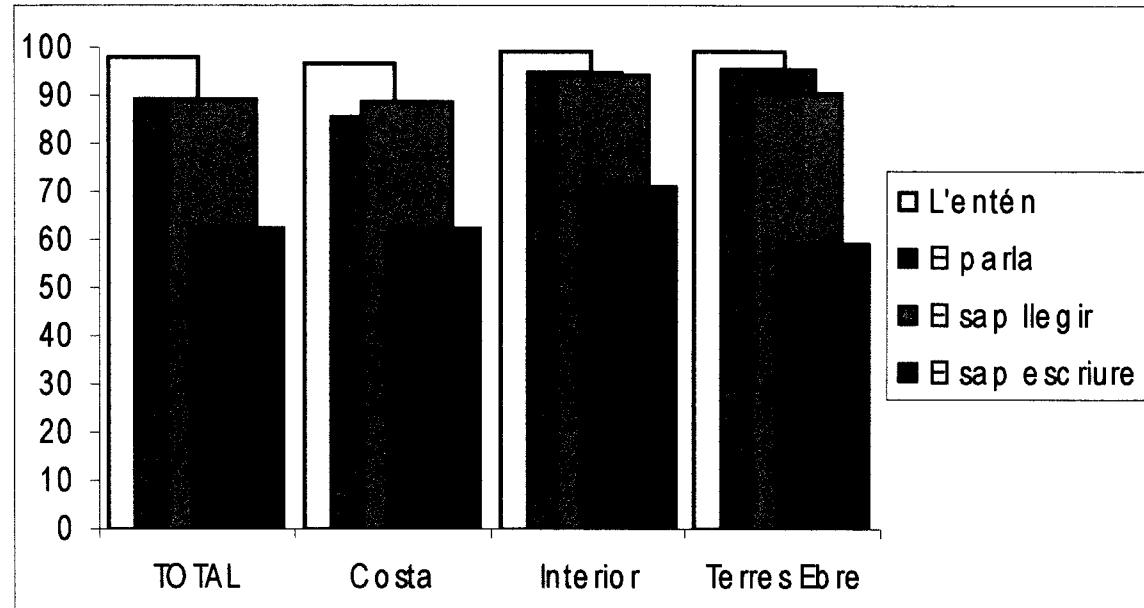
- **Els nivells de comprensió se situen a cada zona per damunt del 95%. A les zones d'Interior i Terres de l'Ebre arriben al 99,6%.**
- **Els nivells de parla declarats són una mica més baixos, especialment a la Costa (85,5%), mentre que a les restants zones giren al voltant del 95%.**
- **Els nivells de lectura són similars als de parla. El més alt correspon a la zona Interior (94,4%).**
- **Els nivells d'escriure són clarament més baixos. El més alt correspon a la zona Interior (71,1%).**

Per comarques, els resultats (Vegeu el Gràfic 13) presenten una estructura similar a la que veiem a l'analitzar el nivell de català com a "llengua habitual": els majors nivells d'ús del català es registren a les comarques de l'Alt Camp i la Conca de Barberà.

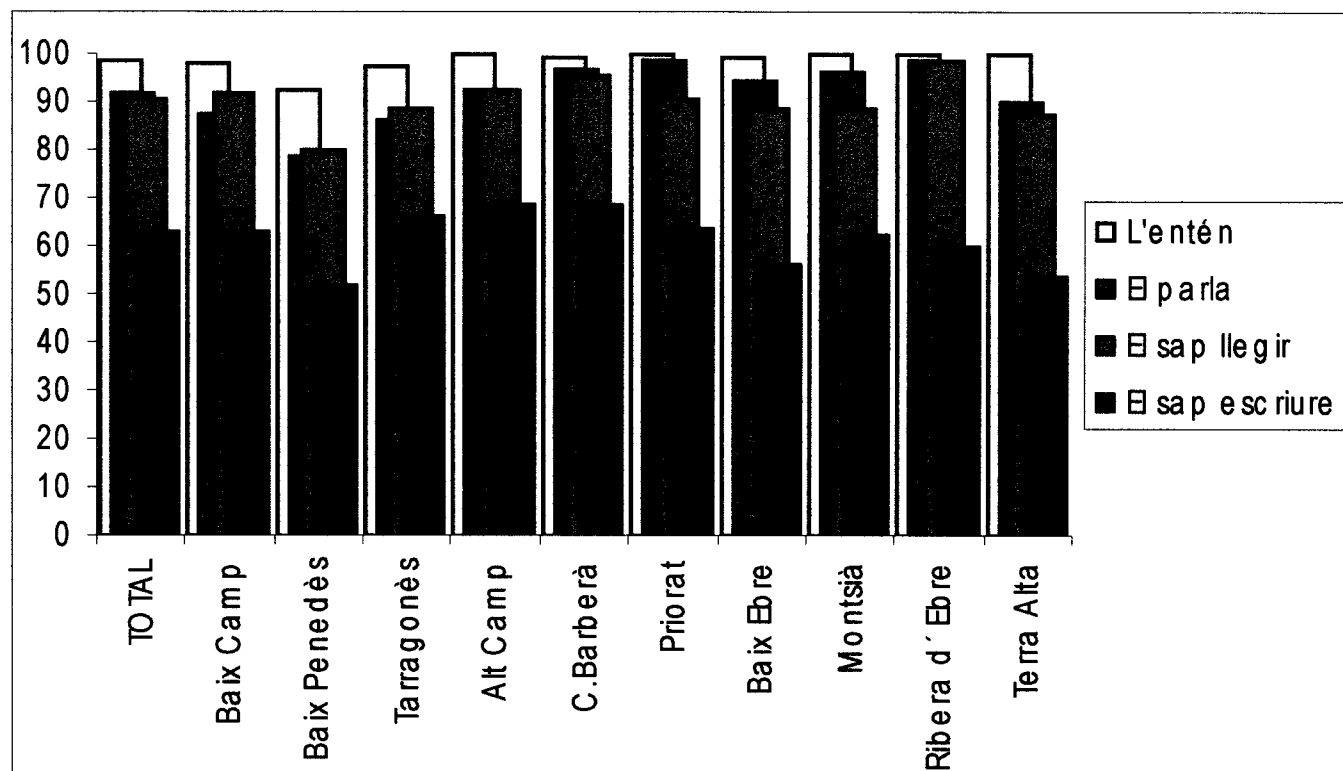
Gràfic 11: Nivells de comprensió i ús del català (%). Desglossament per zones

Gràfic 12: Nivells de comprensió i ús del català (%). Resum i desglossament per zones

Gràfic 13: Nivells de comprensió i ús del català (%). Resum i desglossament per comarques

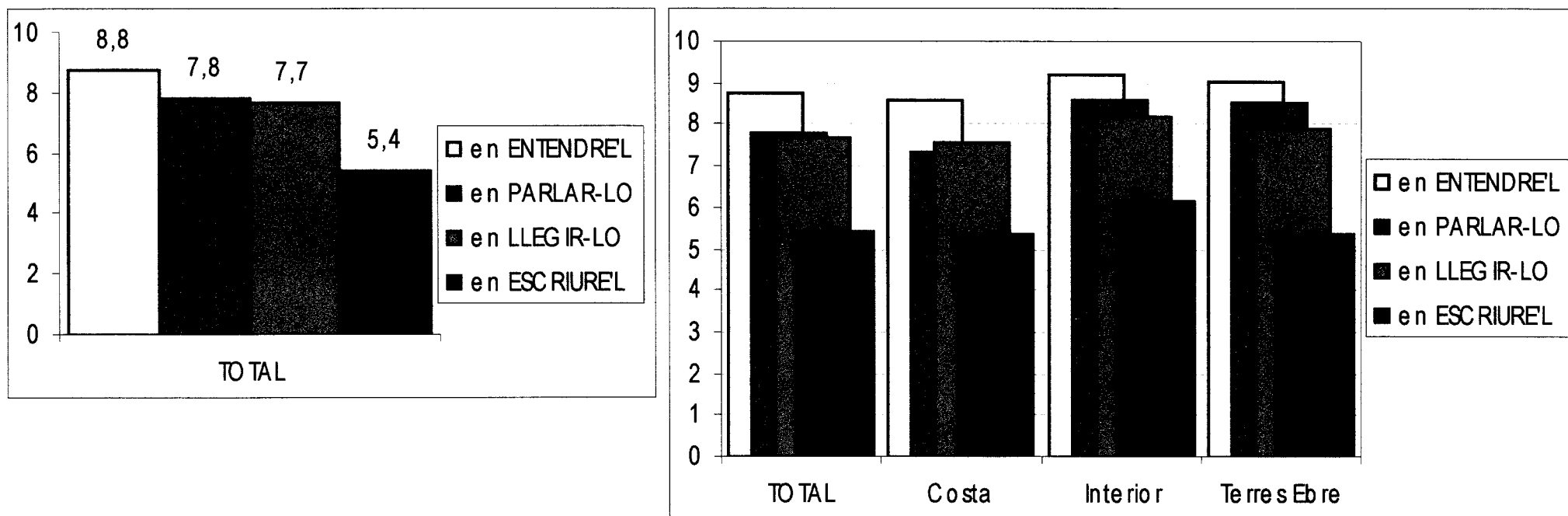

IV.2.3 AVALUACIÓ SUBJECTIVA DEL CONEIXEMENT DEL CATALÀ

Aquesta avaluació s'ha fet a través d'una escala entre 0 (gens ni mica) a 10 (perfectament). Els resultats presenten una estructura similar als que ja hem vist en els dos anteriors procediments.

En síntesi, l'auto-avaluació del nivell de comprensió ens dona valors mitjans entre 8,6 i 9,2. Els nivells de parla i lectura també son similars (mitjanes de 7,8 i 7,7, respectivament), mentre que els nivells d'escriptura són inferiors, amb un valor mitjà de 5,4 i només per damunt del 6 a la zona Interior.

Gràfic 14: Autoavaluació del coneixement propi del català (mitjanes en escala de 0 a 10)

IV.3 UTILITZACIÓ RELATIVA DE CATALÀ I CASTELLÀ EN ÀMBIT FAMILIAR I SOCIAL

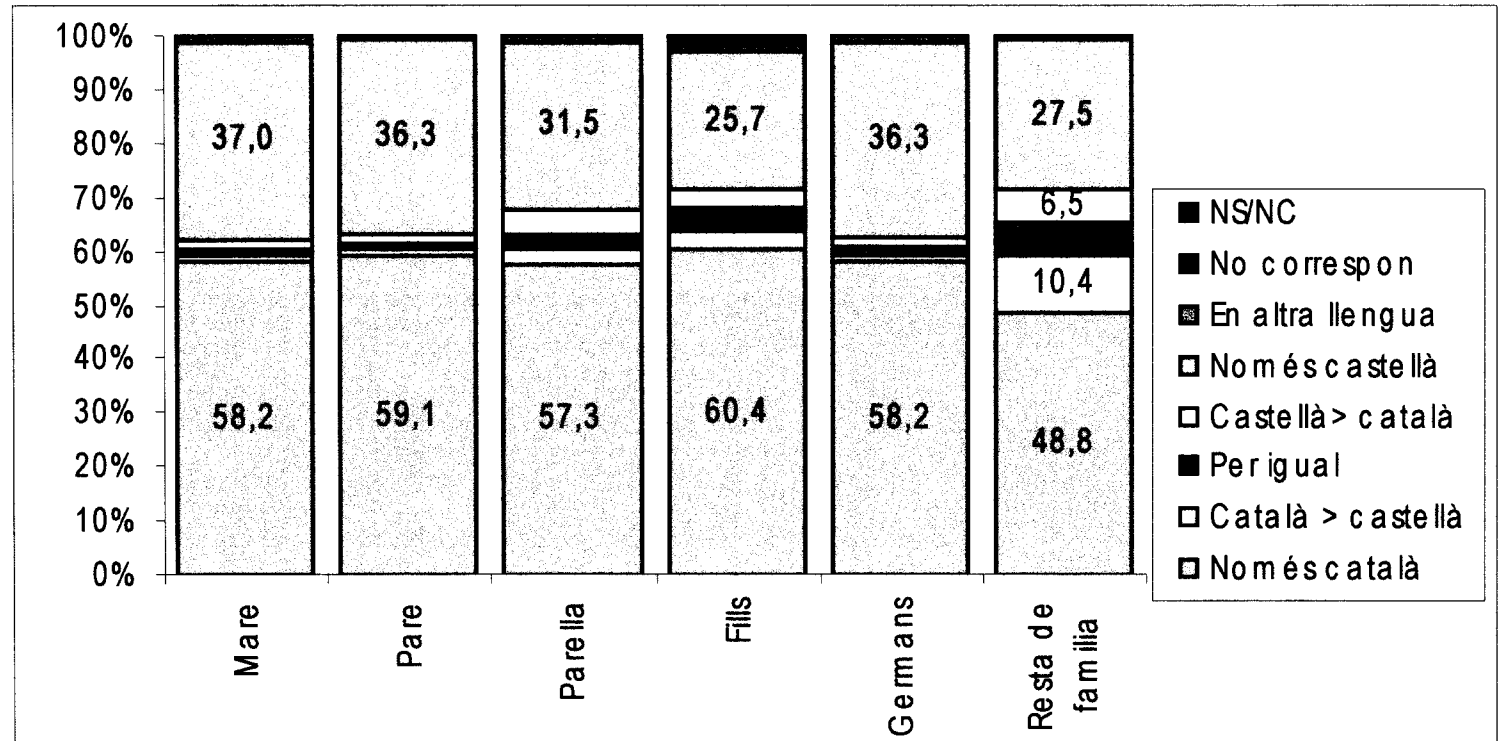
Es preguntava als entrevistats si parlen:

- **només en català**
- **més en català que en castellà**
- **per igual en català i en castellà**
- **més en castellà que en català**
- **només en castellà**
- **en altres idiomes**

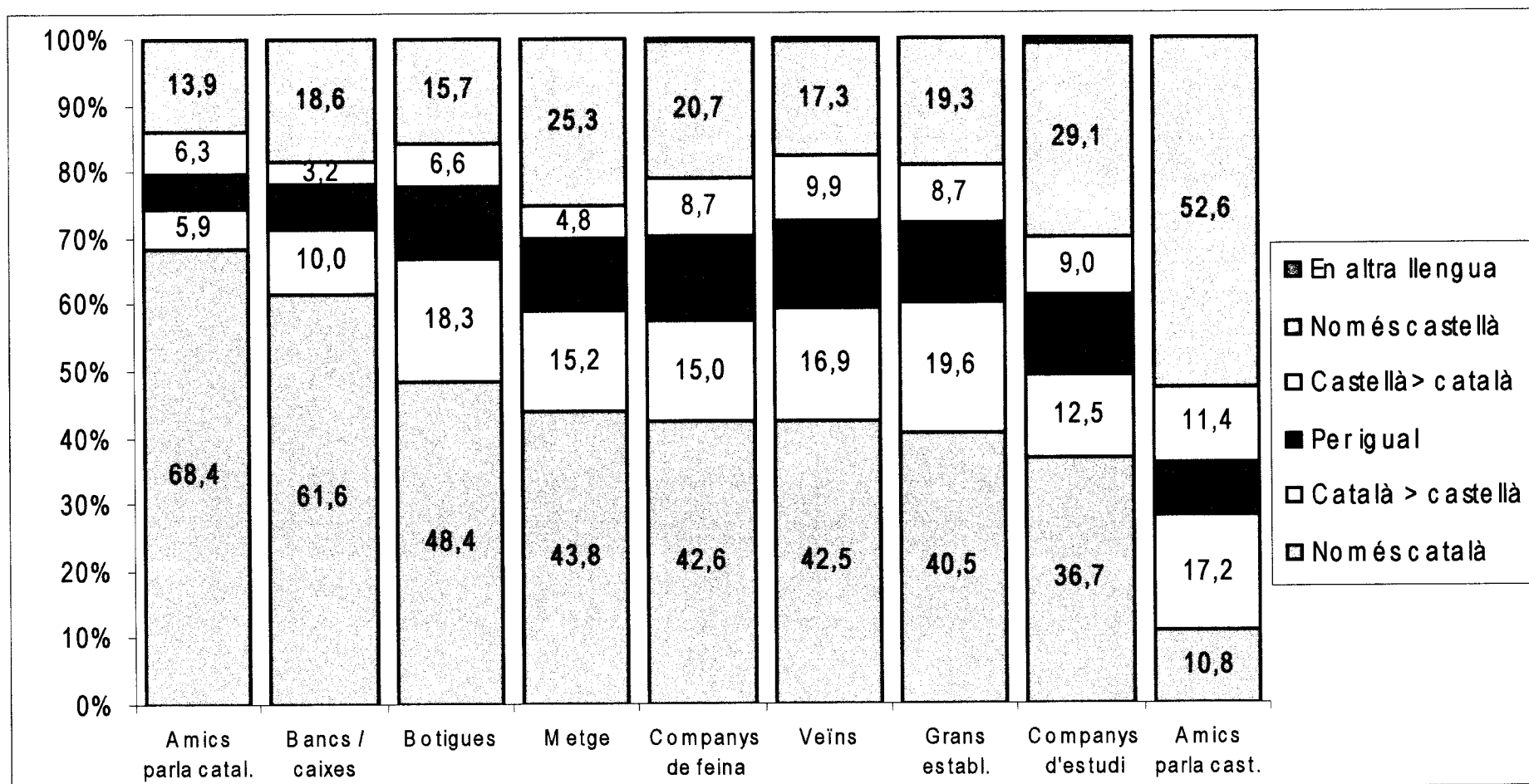
a l'àmbit familiar i en altres de relació social. Els resultats, que es resumeixen en el gràfics següents, mostren una major utilització del català dintre de les relacions familiars, com era d'esperar, molt especialment en el cas de la parla amb els pares, els fills o el germans, i menys en el cas de la resta de la família, pel fet de tractar-se d'un grup més heterogeni (Vegeu el Gràfic 15).

Pel que fa als àmbits de relació social (Vegeu el Gràfic 16), el major ús del català es dona amb els amics de parla catalana i amb bancs i caixes. Els menors, amb amics de parla castellana i companys d'estudi.

Gràfic 15: Llengua parlada en relacions familiars (%)

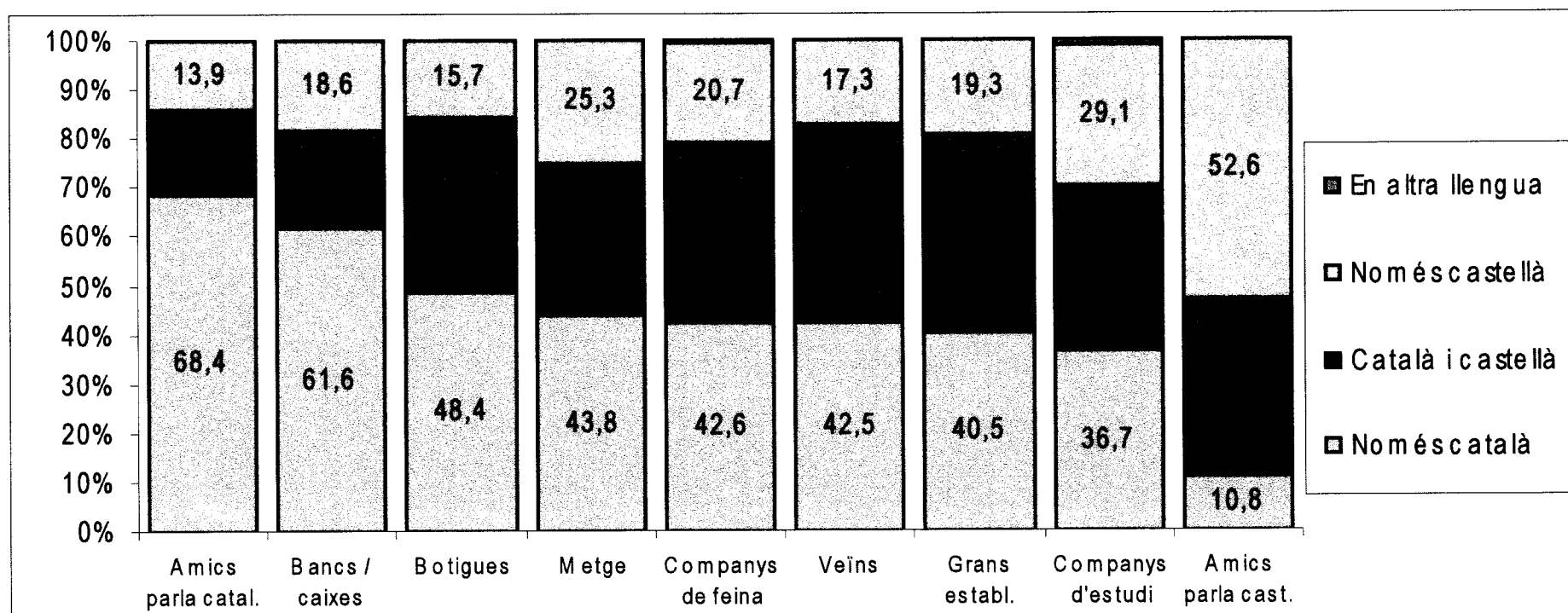

Gràfic 16: Llengua parlada en relacions socials (%) [1]

Prenent en consideració solsament tres valors: només català, català i castellà (per igual o amb predomini de qualsevol) i només castellà, el gràfic anterior es resumeix en el següent:

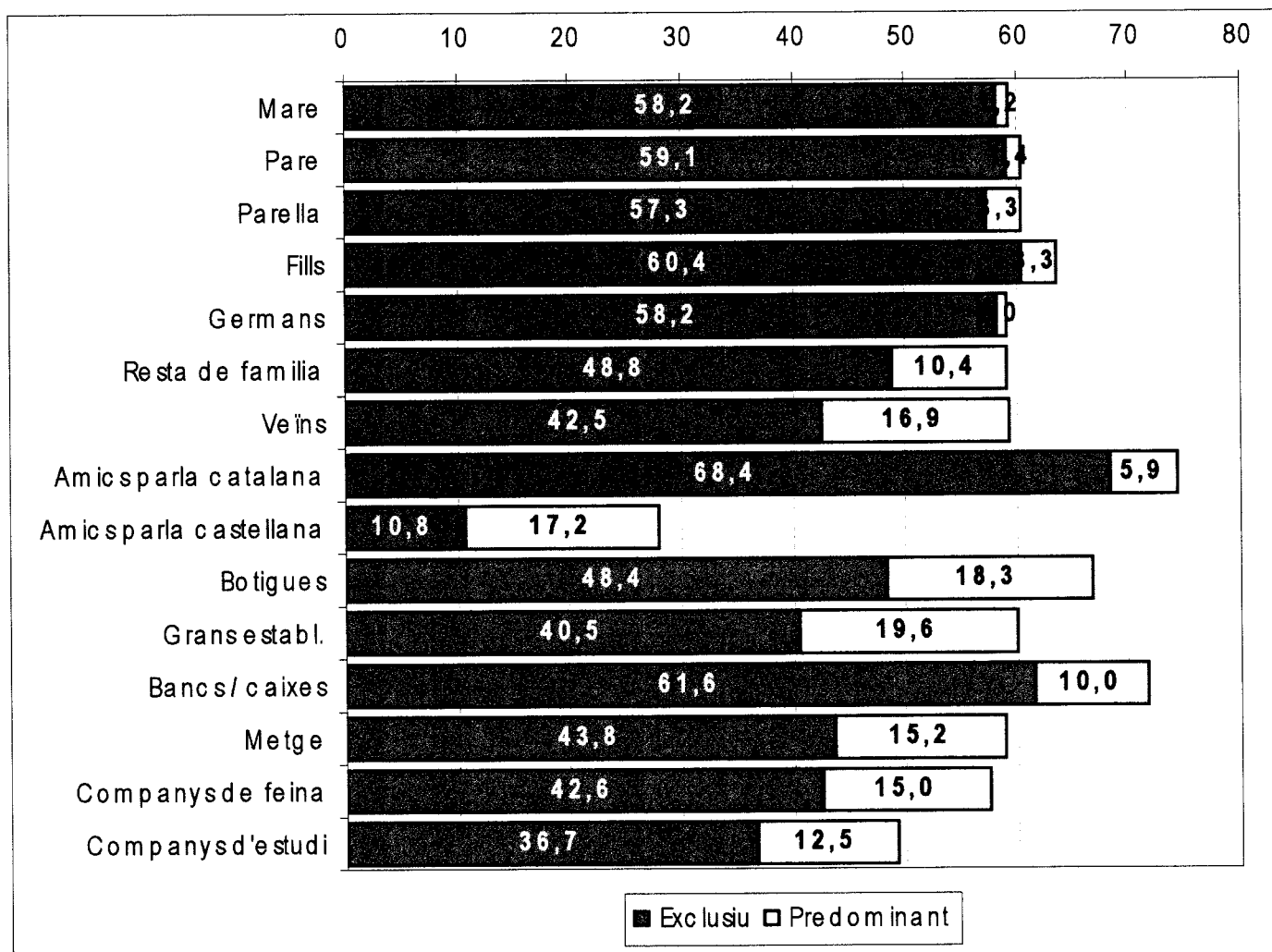
Gràfic 17: Llengua parlada en relacions socials (%) [2]

L'ús del català, distingint entre ús exclusiu (només en català) o predominant (més en català que en castellà) es resumeix en el Gràfic 18, tant per les relacions familiars com per les relacions socials. Com ja hem esmentat abans, l'ús exclusiu del català és major a l'àmbit familiar, amb excepció de la parla amb amics catalanoparlants (un grup lingüísticament homogeni, evidentment). A l'àmbit familiar, l'ús exclusiu del català registra nivells similars en el cas de la família més propera (pares, fills, germans).

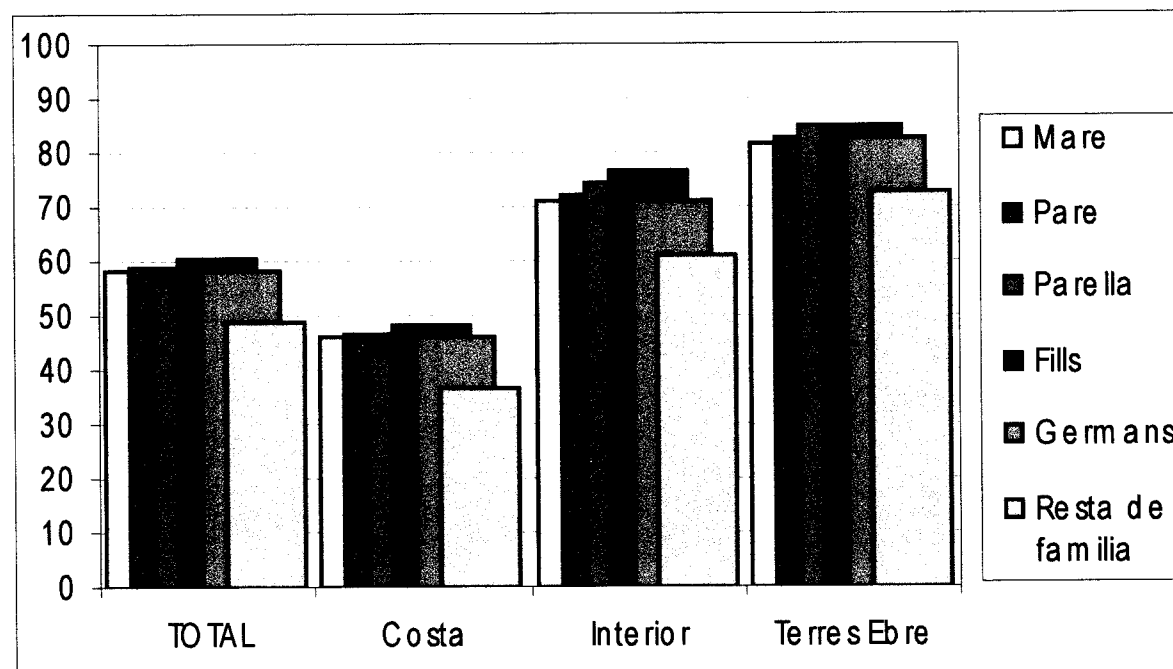
Pel que fa a l'àmbit de les relacions socials analitzades, i tret dels amics de parla catalana, només en el cas de bancs i caixes d'estalvis s'assoleix un índex de parla "exclusiva" en català per damunt del 50%.

Gràfic 18: Ús del català en relacions familiars i socials (%)

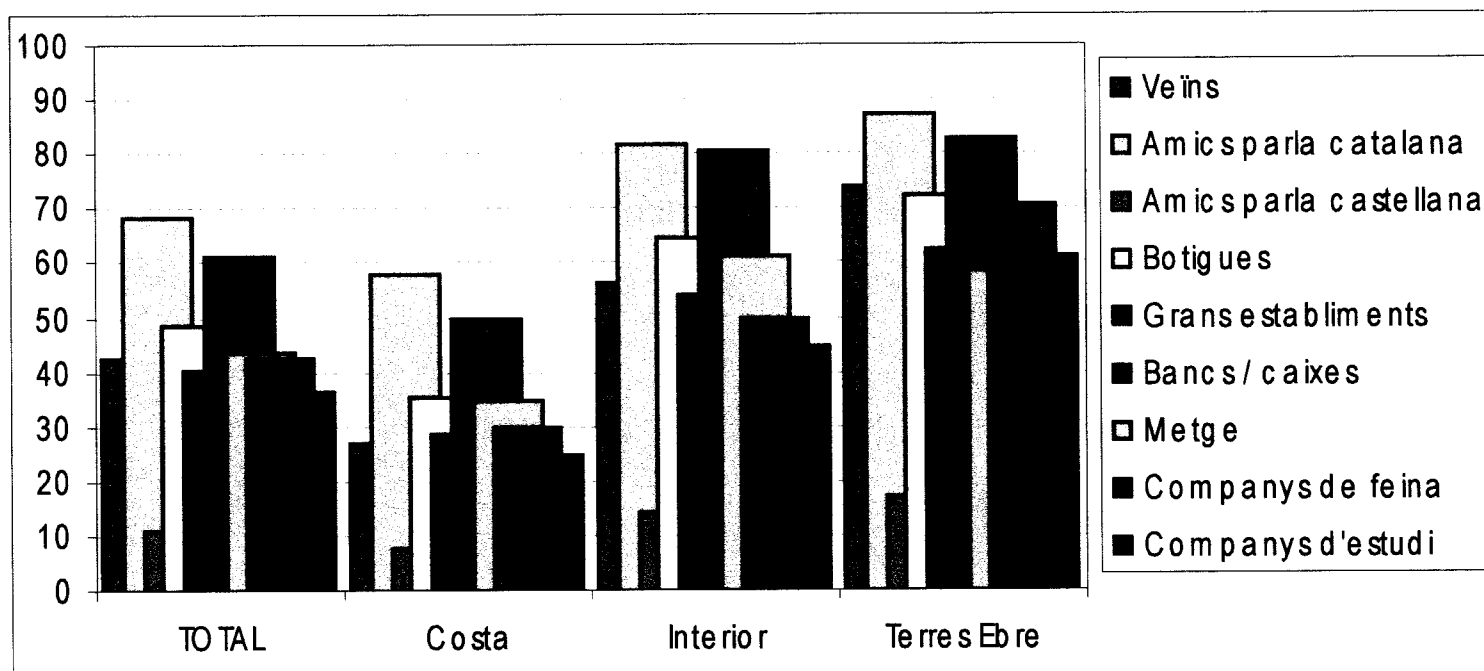

Si ho analitzem de manera desglossada per zones geogràfiques, l'ús exclusiu del català tant en relacions familiars (Vegeu el Gràfic 19) com en relacions socials (Vegeu el Gràfic 20) mostra una estructura de respostes similars i semblant als nivells d'ús ja vistos en punts anteriors, amb una major utilització del català a la zona de Terres de l'Ebre, mentre que la Costa registra nivells d'ús exclusiu de català inferiors.

Gràfic 19: Ús exclusiu del català en relacions familiars (%)

Gràfic 20: Ús exclusiu del català en relacions socials (%)

En funció de les respostes anteriors, hem classificat (seguint anteriors instruccions del client) les persones entrevistades en tres grups, en relació a la llengua d'ús familiar i a la de relació social, mitjançant una anàlisi conjunta de les respostes en cada apartat.

Els tres grups formats són els següents:

- Català com a llengua predominant (en funció de l'ús exclusiu o majoritari d'aquesta llengua en els casos corresponents)
- Ambdues llengües (si no hi ha un predomini clar de cap de les dues)
- Castellà com a llengua predominant (en funció de l'ús exclusiu o majoritari d'aquesta llengua en els casos corresponents)

Els tres grups s'obtenen mitjançant el procediment següent:

- ◆ L'escala de respostes a les qüestions sobre la llengua parlada amb persones de la família (pare, mare, etc.) era aquesta, amb una sèrie de "valors" associats:

	<u>valors</u>
Només en català	1
Més en català que en castellà	2
Per igual en català i en castellà	3
Més en castellà que en català	4
Només en castellà	5
En una altra llengua	6
NO EN TÉ / NO CORRESPÓN	7

- ◆ Donats aquests valors associats a l'escala, la llengua familiar ha estat assignada en relació al conjunt de les respostes sobre llengua parlada a l'entorn de la família:

- Català: mitjana de resposta entre 1,0 i 2,4 en el conjunt de les qüestions. Els casos de "en una altra llengua" i "no en té / no correspon" no compten per a aquesta mitjana.
- Ambdues llengües: mitjana de resposta entre 2,5 i 3,4 per al mateix cas anterior.
- Castellà: mitjana de resposta entre 3,5 i 5,0.

- ◆ Per a la llengua de relació social, en base a una sèrie de preguntes sobre la llengua parlada amb veïns, amics, entorn laboral o escolar, a botigues, etc., l'agrupació pren valors de partició diferents:

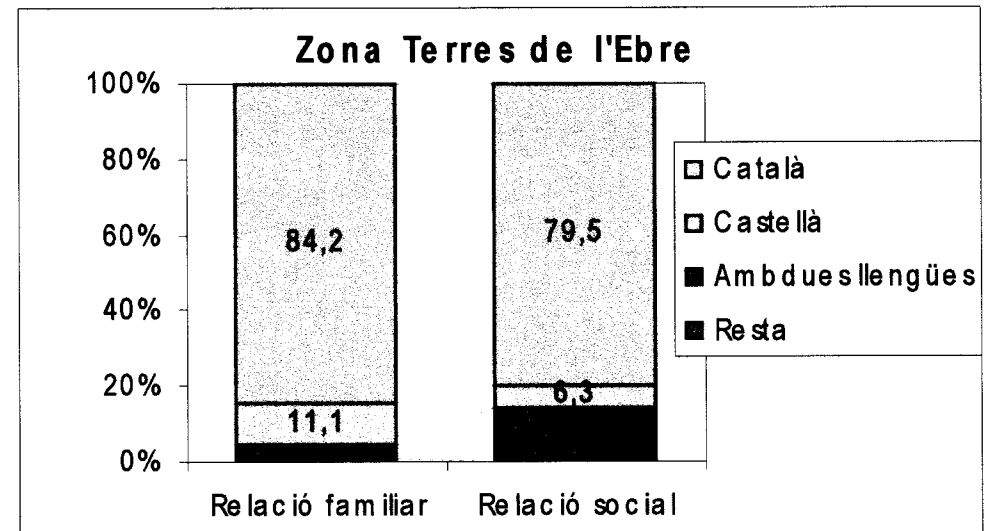
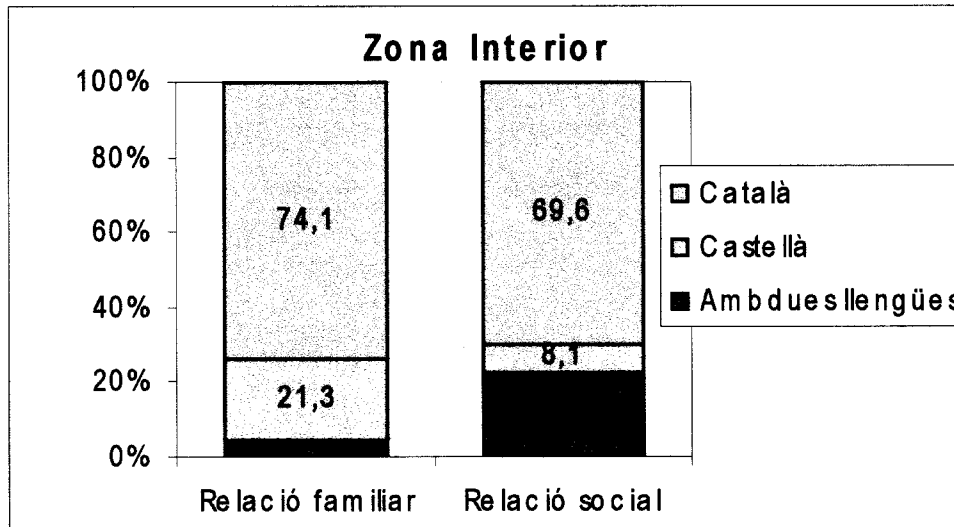
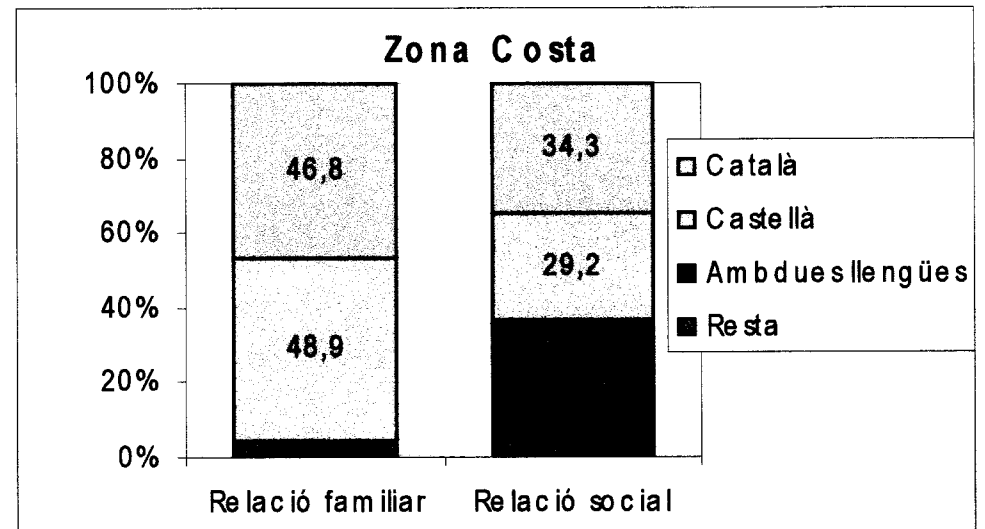
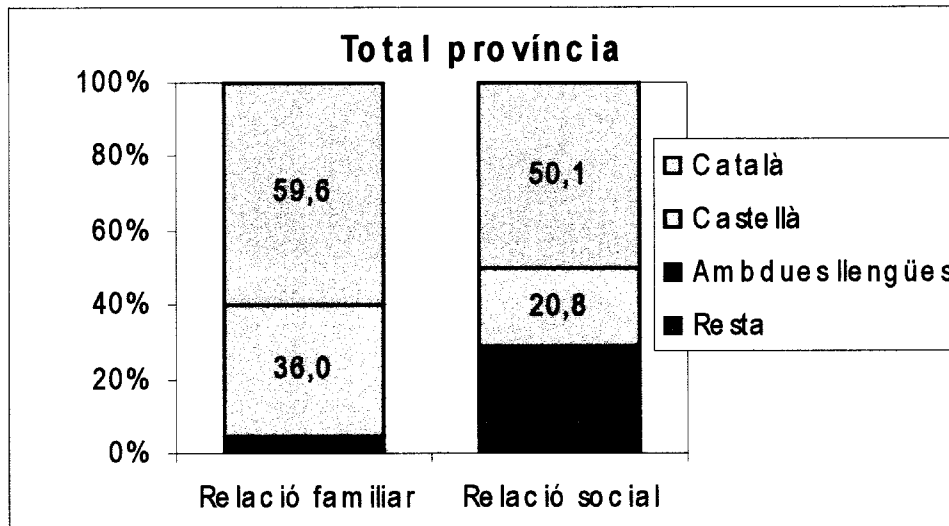
- **Català: mitjana de resposta entre 1,0 i 2,0 en el conjunt de les qüestions. Els casos de "en una altra llengua" i "no correspon" no compten per a aquesta mitjana.**
- **Ambdues llengües: mitjana de resposta entre 2,1 i 3,9 per al mateix cas anterior.**
- **Castellà: mitjana de resposta entre 4,0 i 5,0.**

Els resultats obtinguts mitjançant aquest sistema es resumeixen a la pàgina següent.

En síntesi, tenim que:

- ◆ **L'ús compartit d'ambdues llengües és més freqüent a l'àmbit de relacions familiars, cosa lògica donada la major homogeneïtat dels casos (Vegeu el Gràfic 21). A la zona Costa és on es fa més evident la diferència d'ús del català com a llengua familiar o de relació social, àmbit en el que el castellà assoleix un pes major.**
- ◆ **Predomina l'ús de la llengua catalana tant pel que fa a les relacions familiars com en les socials, però especialment en el primer cas.**
- ◆ **Com es de preveure, l'ús del català com a llengua familiar i com a llengua de relació social està interrelacionat. El creuament de les dos variables (Vegeu Taula 6) ens mostra que la coincidència del català és del 78,6%, mentre que la del castellà és només del 57,5%.**

Gràfic 21: Llengua de relació familiar i social: comparació (total i per zones)

Taula 6: Llengua familiar vs. llengua de relació social

	LLENGUA FAMILIAR			
	Català	Castellà	Amb d. llengües	Resta
Llengua de relació social	%	%	%	%
Català		4,5	38,9	
Castellà				42,2
Amb dues llengües	21,4	38,0		57,8

IV.4 CARACTERÍSTIQUES LINGÜÍSTIQUES DE L'ENTORN FAMILIAR

En aquest apartat, els aspectes consultats han estat els següents:

- ◆ **Primera llengua parlada a casa, de petit**
- ◆ **Llengua parlada a l'entorn familiar:**
 - **llengua habitual de la mare**
 - **llengua habitual del pare**
 - **llengua parlada pels pares entre ells**
 - **llengua habitual de la parella**
 - **llengua que parlava la parella amb la persona entrevistada**

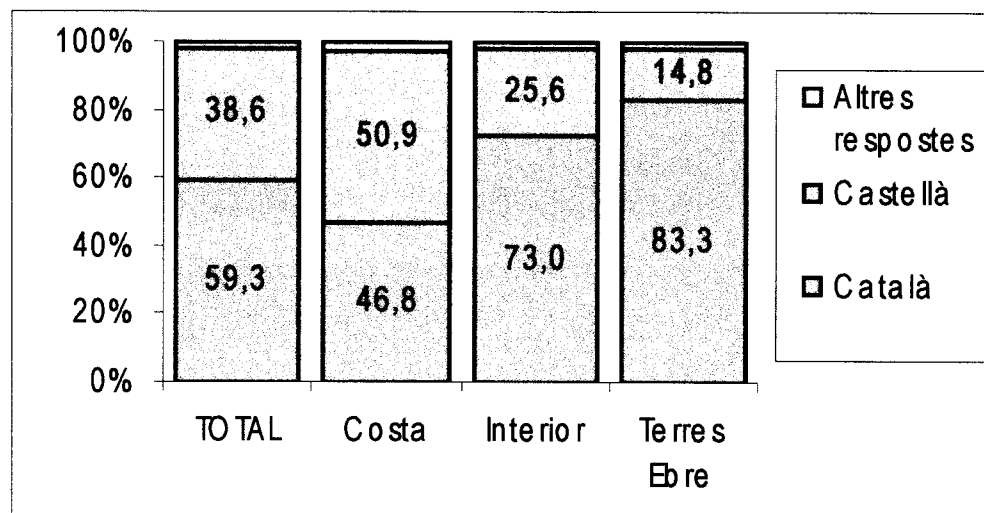
IV.4.1 PRIMERA LLENGUA PARLADA A CASA, DE PETIT

El 59,3% de les persones entrevistades afirmen haver tingut el català com a primera llengua parlada a casa de petits (Vegeu el Gràfic 22). Aquest percentatge es distribueix geogràficament amb la mateixa estructura de respostes vista en anteriors apartats, amb un major nivell a Terres de l'Ebre (83,3%) i menor a la Costa (46,8%).

La relació entre la primera llengua parlada a casa de petit i la que a hores d'ara consideren com a llengua habitual es posa de manifest a la Taula 7. En el cas del català, el consideren com a llengua habitual el 98,2% dels que varen tenir-lo com a primer idioma a casa seva.

En el cas del castellà, aquesta "coincidència" és del 82,9%.

Gràfic 22: Primera llengua parlada a casa, de petit

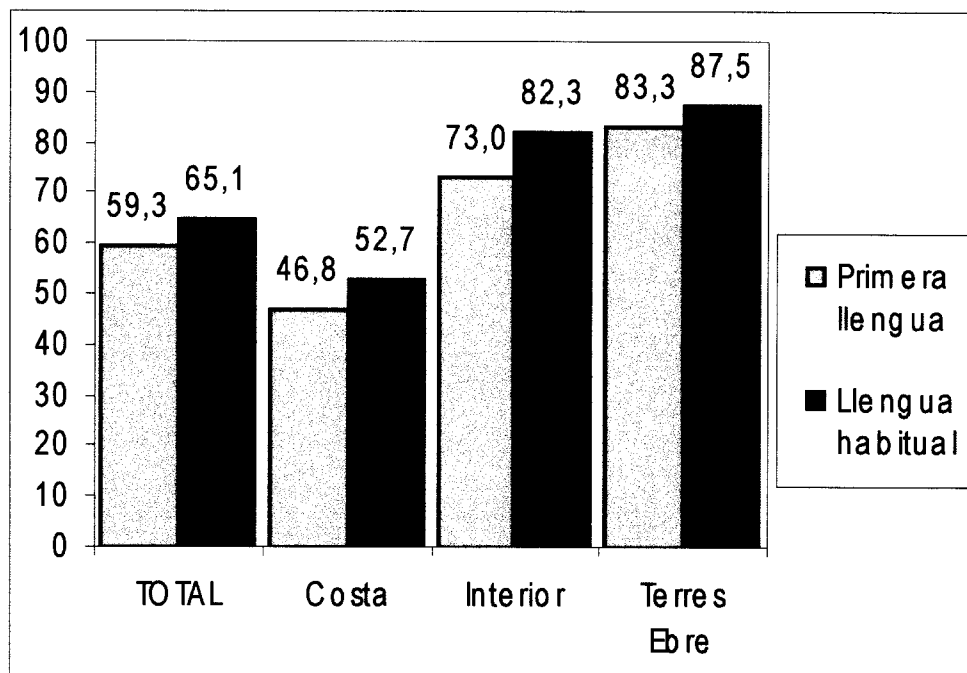

Taula 7: Llengua habitual vs. primera llengua parlada a casa, de petit

Llengua habitual	Primera llengua parlada a casa, de petit		
	Català	Castellà	Altres respostes
Català	16,0	33,5	50,5
Castellà	1,8	44,0	54,2
Altres respostes	0,0	1,1	98,9

El gràfic següent presenta la distribució geogràfica d'aquestes dues variables, que registren una distribució de respostes similar a les tres zones analitzades.

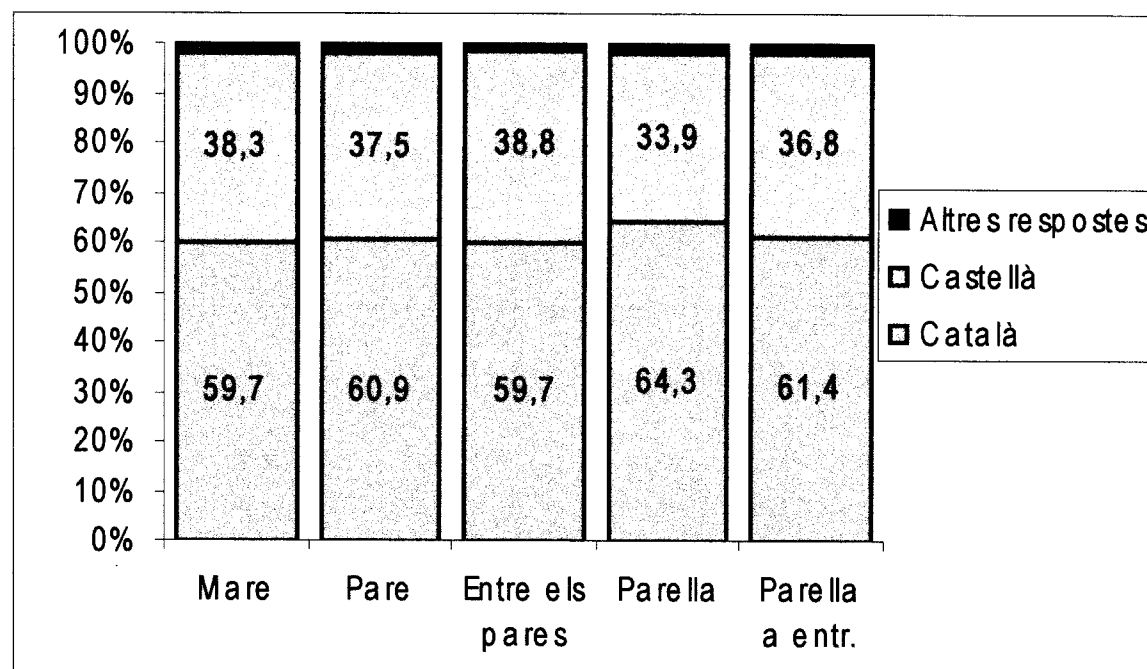
Gràfic 23: Català com a llengua habitual i primera llengua parlada a casa, de petit

IV.4.2 LLENGUA PARLADA A L'ENTORN FAMILIAR

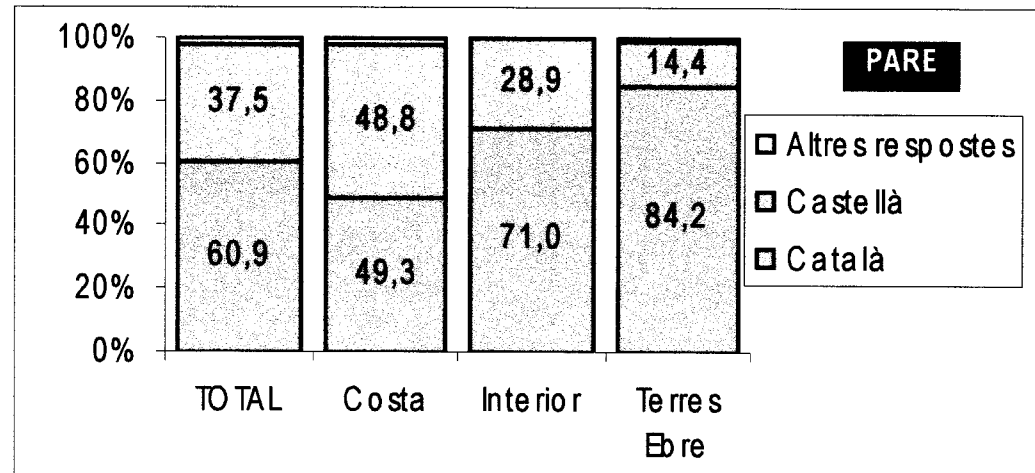
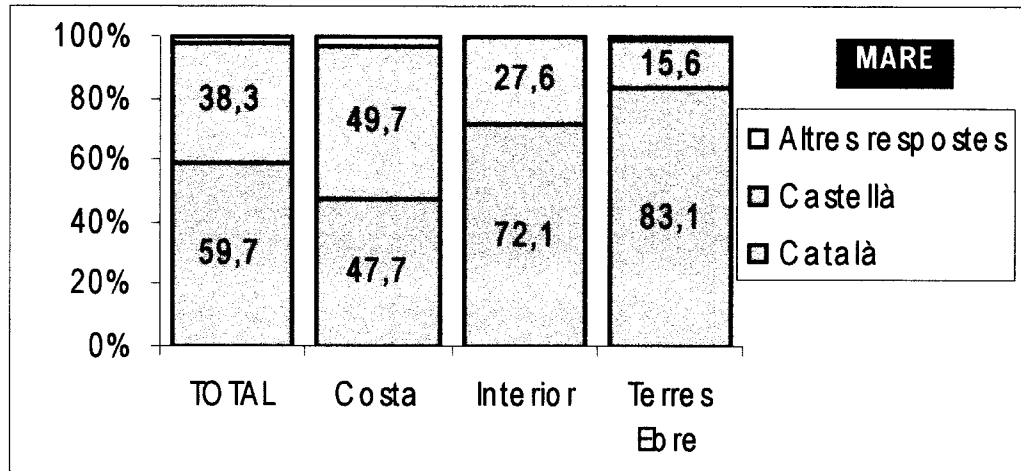
Predomina el català com a llengua parlada a l'entorn familiar, especialment en el cas de la parella.

Gràfic 24: Llengua parlada a l'entorn familiar

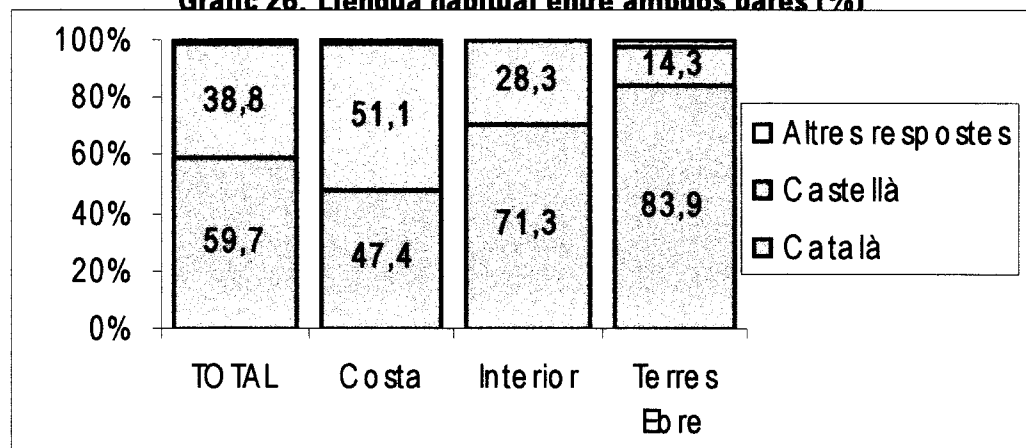

Els gràfics següents presenten les dades anteriors desglossades per zones geogràfiques, que reflecteixen una estructura similar per als diversos casos.

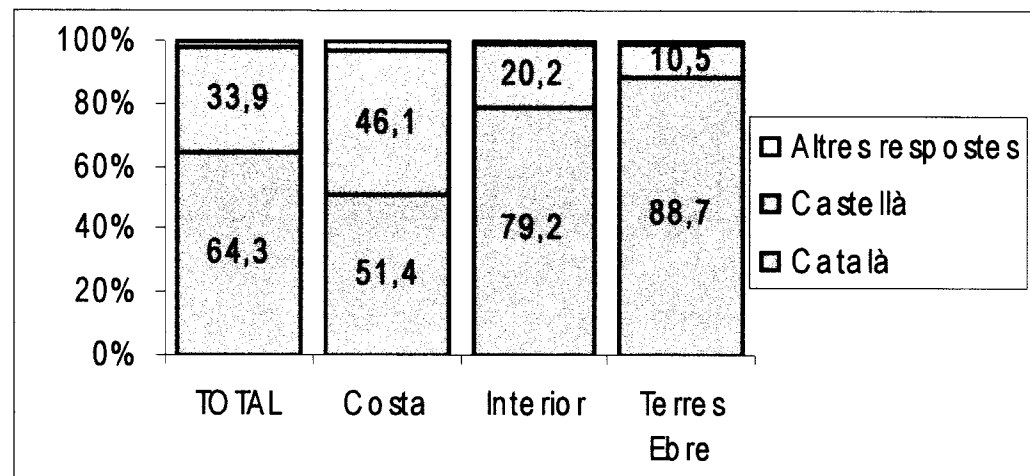
Gràfic 25: Llengua habitual dels pares (%)

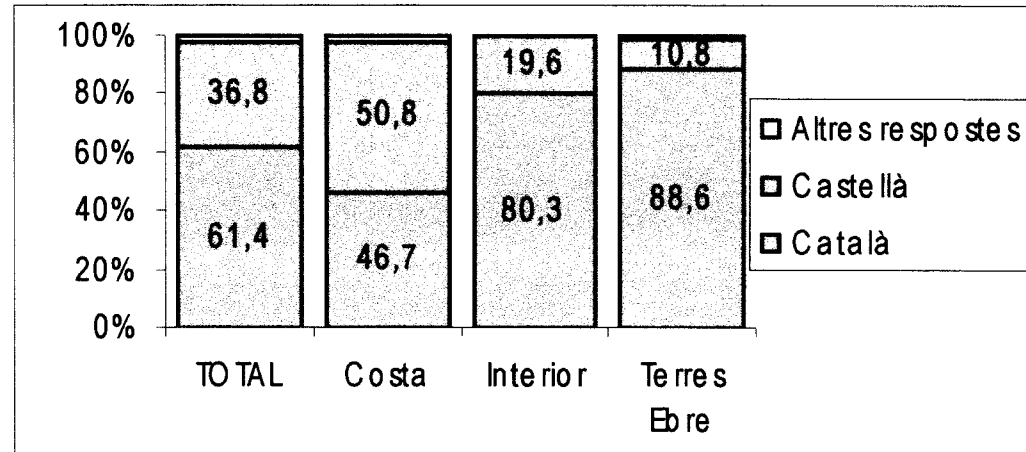
Gràfic 26: Llengua habitual entre ambdós pares (%)

Gràfic 27: Llengua habitual de la parella (%)

Gràfic 28: Llengua que li parlava la seva parella (%)

A continuació, presentem diversos quadres que analitzen la relació entre la llengua d'aquestes persones components de l'entorn familiar amb la llengua que les persones consultades afirmen parlar en cada cas. Com resulta previsible, hi ha una correspondència tant per al català com per al castellà. Cal tenir present que les persones que parlen "altres llengües" són poques i que mostren una *desviació* cap el castellà.

**Taula 8: Llengua parlada amb la mare vs. llengua habitual de la mare
(Base=han conegut mare)**

	Llengua habitual de la mare		
	Català	Castellà	Altres respostes
Llengua parlada amb mare	%	%	%
Només català	█	1,9	
Català > castellà	1,4	1,0	
Per igual	0,5	0,7	3,0
Castellà > català	0,4	4,6	
Només castellà	1,6	█	51,8
En altra llengua		0,2	█

**Taula 9: Llengua parlada amb el pare vs. llengua habitual del pare
(Base=han conegut pare)**

	Llengua habitual del pare		
	Català	Castellà	Altres respostes
Llengua parlada amb pare	%	%	%
Només català	█	1,3	4,1
Català > castellà	1,7	1,0	
Per igual	0,8	0,7	4,3
Castellà > català	0,8	3,1	
Només castellà	1,7	█	49,0
En altra llengua		0,5	█

**Taula 10: Llengua parlada amb la parella vs. llengua habitual de la parella
(Base=tenen / han tingut parella)**

	Llengua habitual de la parella		
	Català	Castellà	Altres respostes
Llengua parlada amb parella	%	%	%
Només català	█	4,5	12,1
Català > castellà	3,4	3,3	0,0
Per igual	2,1	4,1	6,6
Castellà > català	1,5	8,2	17,9
Només castellà	6,6	█	7,8
En altra llengua			█

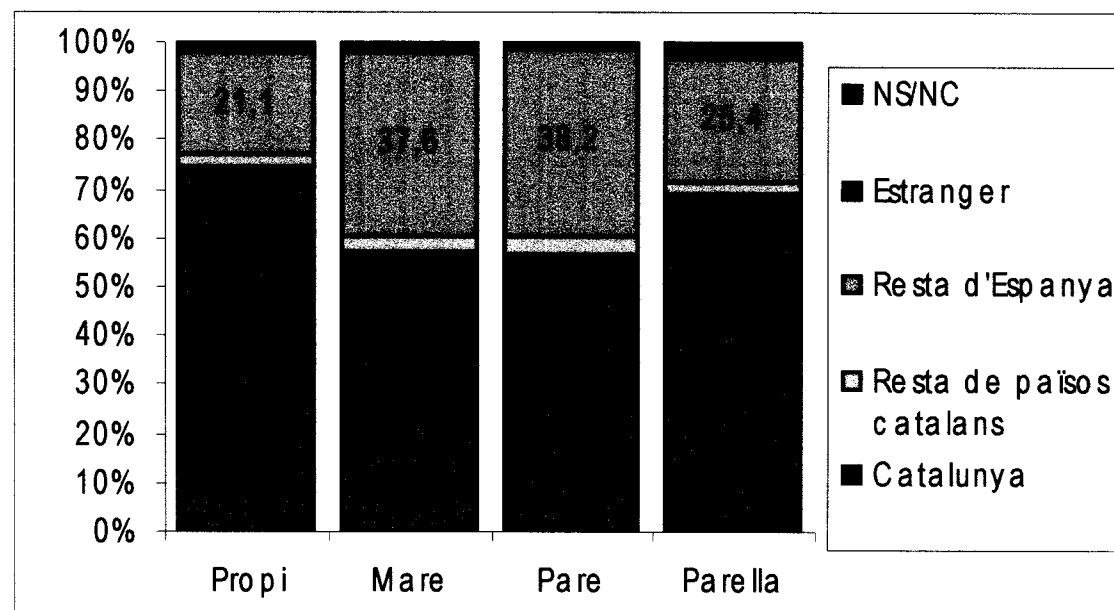
**Taula 11: Llengua parlada per la parella vs. llengua habitual de la parella
(Base=tenen / han tingut parella)**

	Llengua habitual de la parella		
	Català	Castellà	Altres respostes
Llengua que li parlava la seva parella	%	%	%
Català	█	7,1	10,9
Castellà	8,2	█	11,7
Altres respostes	0,3	0,4	█

IV.5 ORIGEN GEOGRÀFIC PERSONAL I DE L'ENTORN FAMILIAR

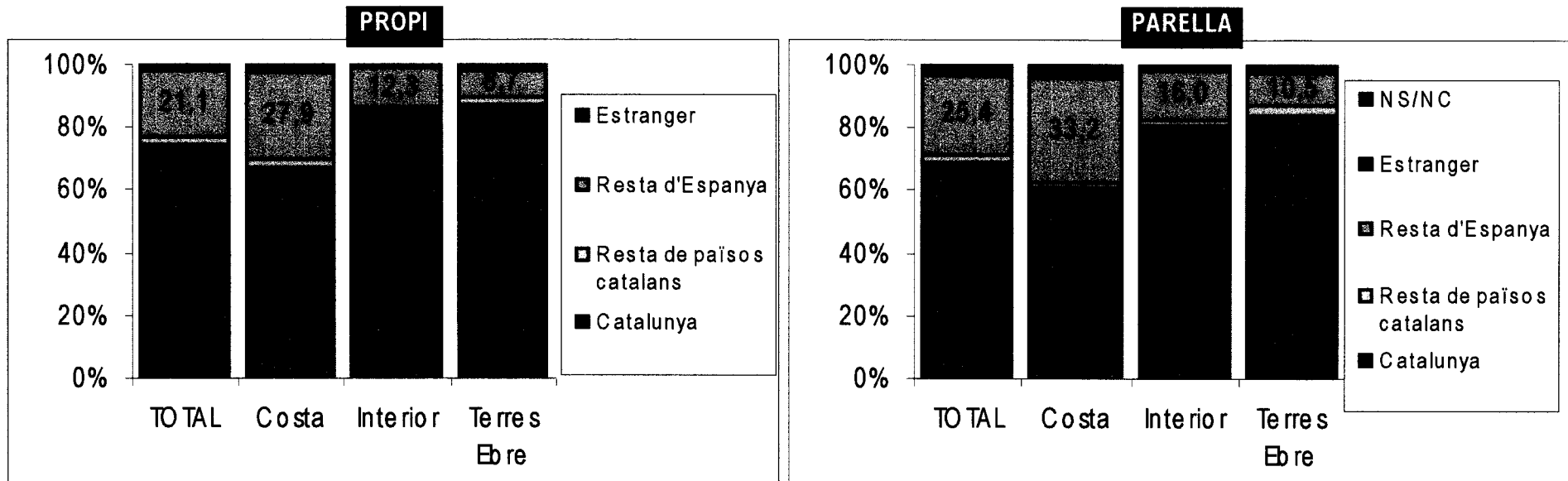
El gràfic següent ens resumeix el lloc de naixement de la persona entrevistada, dels pares i de la parella. Veiem que el 74,7% dels entrevistats han nascut a Catalunya. En el cas de la parella, aquesta proporció és lleugerament inferior (69,4%), mentre que en el cas dels dos pares, els índexs són força més baixos, ja que estan al voltant del 57%.

Gràfic 29: Lloc de naixement: resum (%)
(Bases respectives: existeix cada persona)

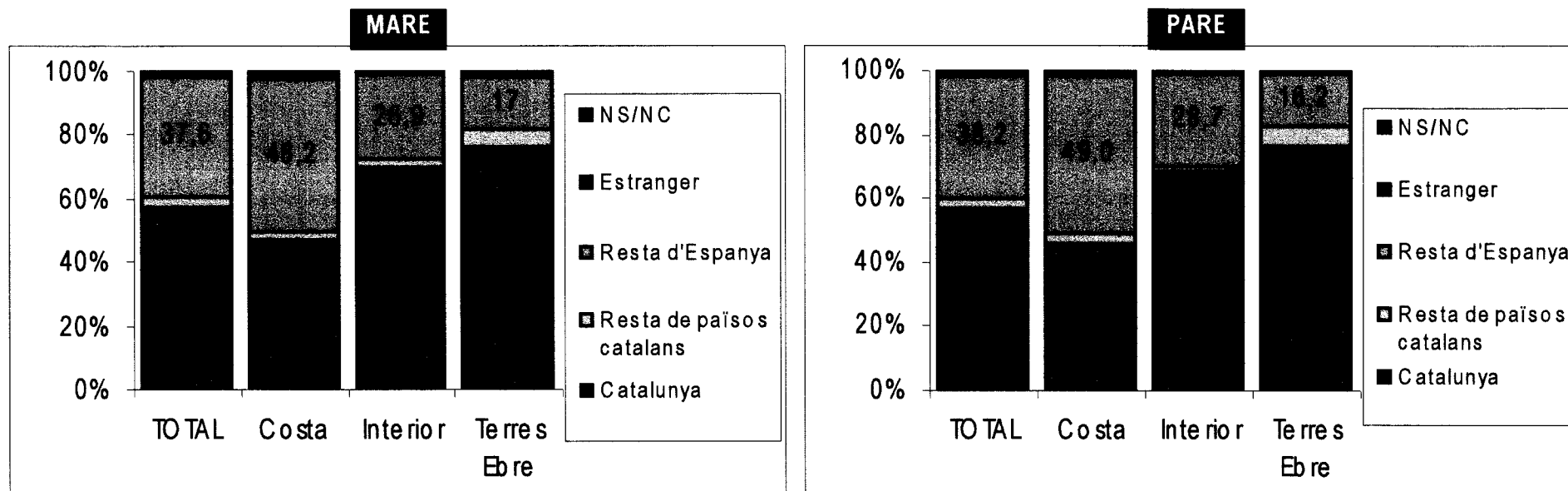

Les dades corresponents a cada cas es desglossen per zones geogràfiques. Observem que en tots ells la estructura de les dades és la mateixa (Vegeu el Gràfic 30 i el Gràfic 31).

Gràfic 30: Lloc de naixement propi i de la parella (%). Desglossament per zones (Base=total entrevistes)

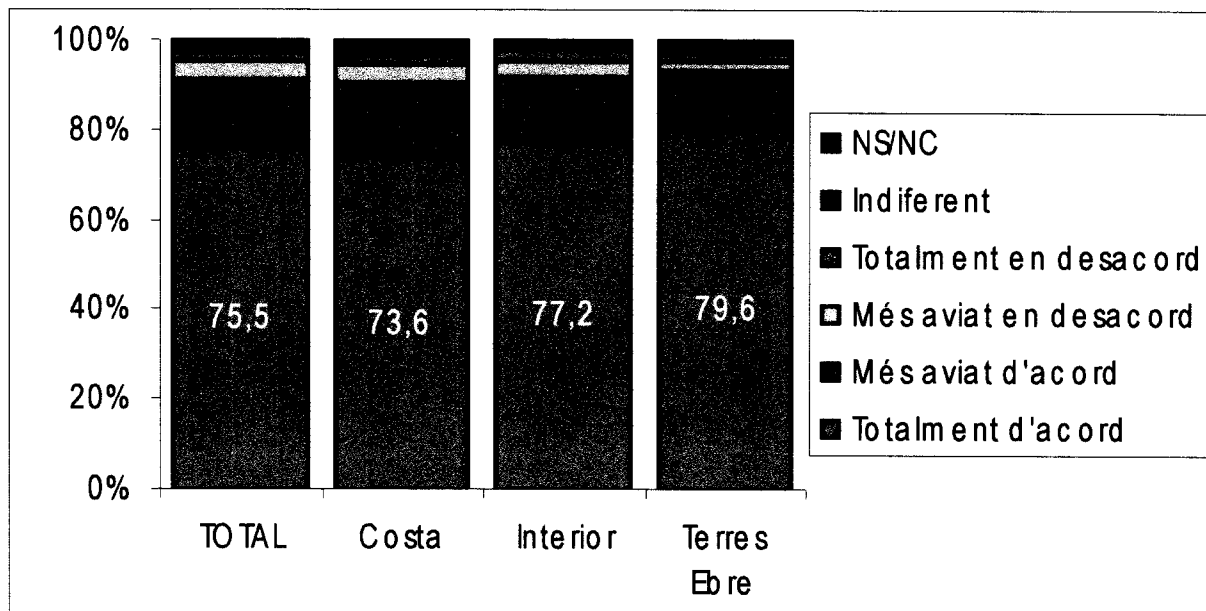
**Gràfic 31: Lloc de naixement dels pares (%). Desglossament per zones
(Bases respectives: existeix cada persona)**

IV.6 OPINIONS PERSONALS SOBRE EL FET LINGÜÍSTIC A CATALUNYA

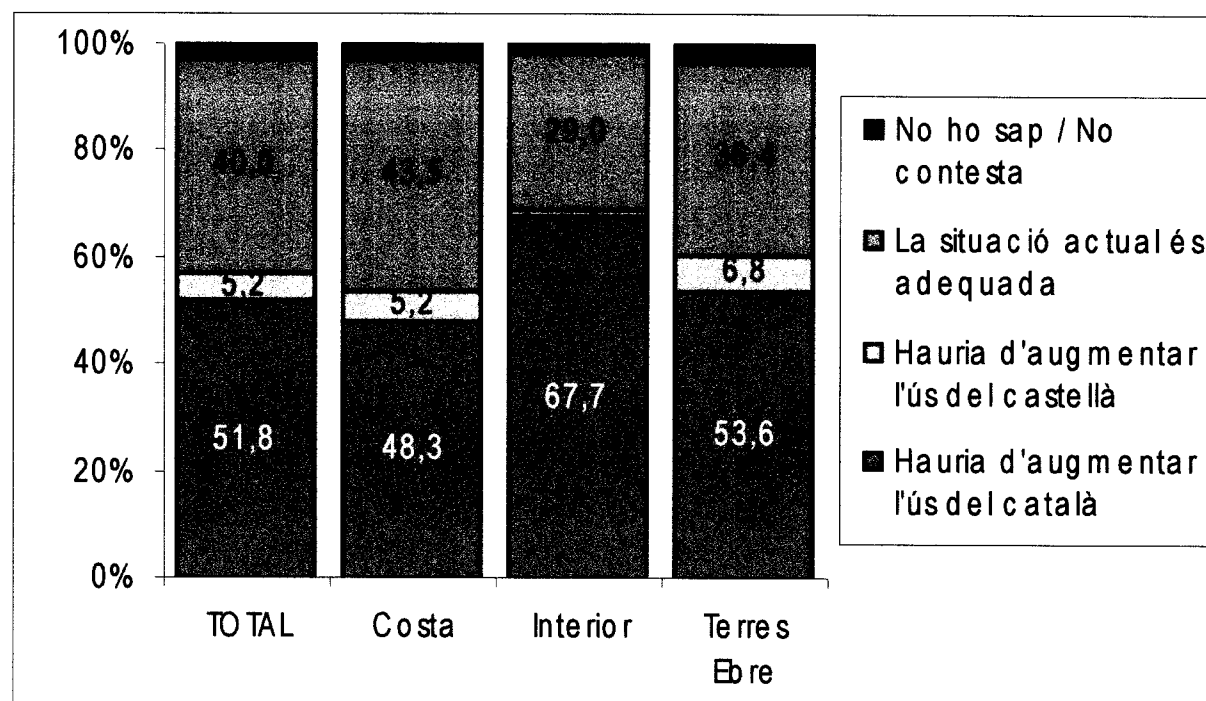
Una molt ample majoria de les persones entrevistades opinen que a Catalunya tothom hauria de saber català i castellà (Vegeu el Gràfic 32). Un 75,5% es declara "totalment d'acord" amb aquesta proposta i un 16% hi està "més aviat d'acord". La zona de Terres de l'Ebre és la més favorable al concepte consultat.

Gràfic 32: Opinió: A Catalunya, tothom hauria de saber català i castellà?
(Base = total entrevistes)

Les persones entrevistades tendeixen a opinar que a Catalunya hauria d'augmentar l'ús del català (51,8%) o que la situació d'ús actual entre català i castellà a Catalunya és adequada (40%). Només un 5,2% dels enquestats pensen que hauria d'augmentar l'ús del castellà. Aquest cop, la zona Interior és la que es mostra més favorable al augment d'utilització del català.

Gràfic 33: Preferències quant a l'evolució del català i castellà a Catalunya (%)
(Base = total entrevistes)

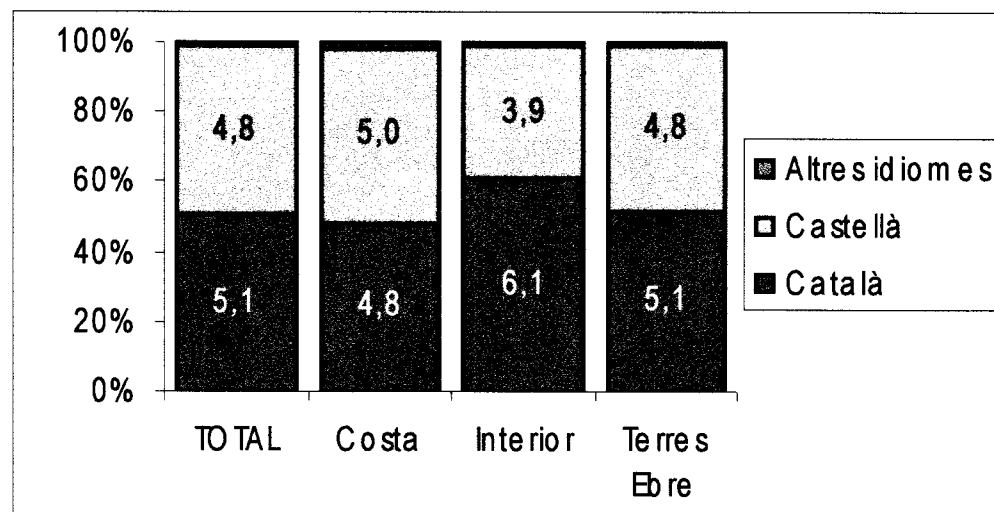

IV.7 DADES COMPLEMENTÀRIES

IV.7.1 AUDIÈNCIA DE TELEVISIÓ EN CADA LLENGUA

Al conjunt de la província de Tarragona, les hores de televisió es reparteixen de manera similar entre les dues llengües, excepte a la zona Interior, amb un nombre d'hores de televisió en català una mica superior (6,1 hores sobre 10).

Gràfic 34: Nombre d'hores de televisió en cada llengua (mitjanes sobre 10 hores)

IV.7.2 NOMBRE DE GERMANS I LLENGUA HABITUAL

Les persones que tenen al castellà com a llengua habitual mostren un nombre de germans superior, en tots els talls d'edat analitzats. Al mateix temps que resulta evident el progressiu descens de natalitat que enregistrem des de fa anys, veiem que les mitjanes de nombre de germans tendeixen a igualar-se en els dos segments de parla.

Taula 12: Nombre de germans i llengua habitual

Edat entrevista /da	Llengua habitual		Dif.
	Català	Castellà	
15-24 anys	1,29	1,35	0,06
25-34 anys	1,61	2,43	0,82
35-44 anys	2,21	3,37	1,16
45-54 anys	2,15	3,35	1,20
55-64 anys	2,11	4,22	2,11
65 o més anys	2,30	3,27	0,97

IV.7.3 LLENGUA DE FILLS I LLENGUA HABITUAL

La mitjana de fills és lleugerament superior entre les persones entrevistades que tenen el castellà com a llengua habitual (1,47, front el 1,34 dels de parla catalana).

Taula 13: Nombre de fills i llengua habitual

	Total	Llengua habitual		
		Català	Castellà	Altres
Base = total entrevistes	%	%	%	%
Cap fill	34,6	35,0	33,3	58,6
Un fill	16,0	16,1	16,4	
Dos fills	31,7	33,4	29,2	
Tres fills	12,1	10,8	14,1	26,3
Més de tres fills	4,8	3,8	6,5	15,1
No contesta	0,7	0,9	0,4	
MITJANES (FILLS)	1,38	1,34	1,47	1,39

V ANÀLISIS MULTIVARIABLES

En resum, s'han dut a terme dues anàlisis multivariables sobre les dades de l'estudi:

- Segmentació AID
- Anàlisi APSD (Anàlisi de Perfil SocioDemogràfic)

V.1 SEGMENTACIÓ AID

Aquesta anàlisi s'ha dut a terme amb l'objectiu de subdividir o segmentar el conjunt de la població objecte d'estudi en una sèrie de subconjunts en funció del seu comportament respecte d'una variable dependent (en aquest cas el, percentatge d'ús del català) i que, al mateix temps, és explicada per un conjunt de variables independents o explicatives.

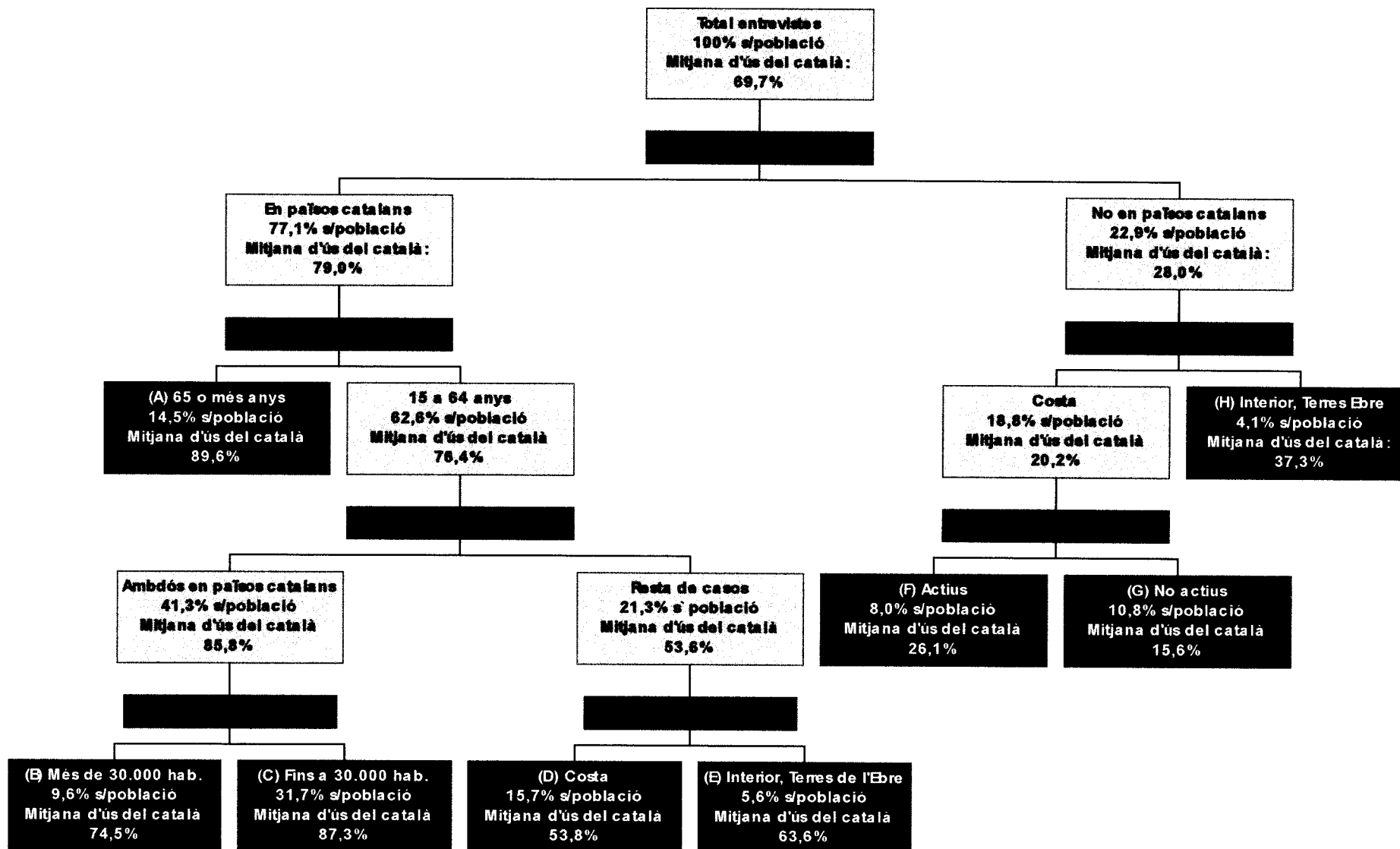
En síntesi, les variables utilitzades han estat les següents:

- **Variable explicada:** Percentatge d'ús del català: variable numèrica entre 0 i 100.
- **Variables explicatives:**
 - **Edat:**
 - 15 a 24 anys
 - 25 a 34 anys
 - 35 a 44 anys
 - 45 a 54 anys
 - 55 a 654 anys
 - 65 o més anys
 - **Sexe:** home, dona

- **Lloc de naixement propi:**
 - No en Països Catalans**
 - En Països Catalans**
- **Lloc de naixement dels pares:**
 - Cap d'ells en Països Catalans**
 - Un d'ells en Països Catalans**
 - Ambdós en Països Catalans**
- **Nivell d'estudis**
- **Activitat: Actius, en atur, jubilats, mestresses, estudiants**
- **Zona: Costa, Interior, Terres del Ebre**
- **Hàbitat:**
 - Menys de 5000 habitants**
 - 5001 a 30000 habitants**
 - Més de 30000 habitants**
- **Nivell socioeconòmic: A+B (superior), C1, C2, D (inferior)**

L'arbre de segmentació resultant es presenta en el Gràfic 35. A partir del total d'entrevistes, que presenten una mitjana d'ús del català del 69,7%, arribem a 8 segments creats pel programa informàtic utilitzat. Les variables independents que més ajuden a la partició i que, per tant, expliquen una major part de la variància en la variable dependent (% d'ús del català) són el lloc de naixement propi, l'edat i la zona.

Gràfic 35: Segmentació AID

Els segments resultants (els codis són els que es mostren al Gràfic 35), ordenats de major a menor proporció d'ús del català, són els següents:

Taula 14: Segmentació AID: Segments resultants

A	Subjecte nascut en Països Catalans, 65 o més anys	14,5%	14,50%	89,6%
C	Subjecte i pares nascuts en Països Catalans, 15-64 anys, municipis fins a 30.000 hab.	31,7%	46,20%	87,3%
B	Subjecte i pares nascuts en Països Catalans, 15-64 anys, municipis >30.000 hab.	9,6%	55,80%	74,5%
E	Subjecte nascut en Països Catalans, un o cap dels pares nascuts en Països Catalans, 15-64 anys, Interior i Terres de l'Ebre	5,6%	61,40%	63,6%
D	Subjecte nascut en Països Catalans, un o cap dels pares nascuts en Països Catalans, 15-64 anys, Costa.	15,7%	77,10%	53,8%
H	Subjecte no nascut en Països Catalans, Interior i Terres de l'Ebre	4,1%	81,20%	37,3%
F	Subjecte no nascut en Països Catalans, zona Costa, treballador en actiu	8,0%	89,20%	26,1%
G	Subjecte no nascut en Països Catalans, zona Costa, no actiu (estudiants, mestresses, jubilats, en atur)	10,8%	100,00%	15,6%

En resum, el segment amb una major proporció d'ús del català es el format per persones nascudes en els Països Catalans, de 65 o més anys. El segon grup, el més nombrós dels 8 segments, el formen persones d'origen totalment català (nascuts ells i els seus pares a Països Catalans) de 15 a 64 anys i residents a municipis de menys de 30.000 habitants. Aquestos dos segments presenten proporcions d'ús del català per damunt del 85%.

V.2 ANÀLISI APSD

L'aplicació d'aquest programa parteix també de dos tipus de variables:

- **La variable explicada o dependent és la mateixa que a l'anàlisi anterior: el percentatge d'ús del català per part de les persones entrevistades. En aquest cas, les respostes s'agrupen en una variable categòrica de cinc nivells:**
 - fins al 12%**
 - del 13 al 39%**
 - del 40 al 59%**
 - del 60 al 89%**
 - del 90 al 100%**

- **Per altra banda, tenim un conjunt de segments sociodemogràfics i d'actitud, que s'anomenen variables explicatives, de les quals es desitja explicar-ne el grau d'incidència sobre la variable dependent. Aquestes variables independents o explicatives són també les mateixes que les utilitzades a la segmentació AID:**
 - **Edat: 5 grups**
 - **Sexe: home, dona**
 - **Naixement propi: no en Països Catalans, en Països Catalans**
 - **Naixement dels pares: cap d'ells en Països Catalans, un d'ells en Països Catalans, ambdós en Països Catalans**
 - **Nivell d'estudis**
 - **Activitat: Actius, en atur, jubilats, mestresses, estudiants**
 - **Zona: Costa, Interior, Terres del Ebre**
 - **Hàbitat: menys de 5000 habitants, 5001 a 30000 habitants, més de 30000 habitants**
 - **Nivell socioeconòmic: A+B (superior), C1, C2, D (inferior)**

En síntesi, el programa APSD ens permet analitzar sistemàticament les diferències estadístiques de les diverses variables explicatives entre les 5 categories definides per a la variable dependent. Al mateix temps, el programa APSD representa gràficament la incidència de les variables explicatives sobre aquelles categories de la variable dependent.

El programa APSD realitza una anàlisi de significació estadística que:

- **Defineix una variable dicotòmica per a cada nivell de la variable explicativa.**
- **Per a cada segment anterior, calcula la proporció d'elements del segment en cada grup definit per la variable dependent.**
- **Analitza si existeix diferència significativa entre les anteriors proporcions, és a dir, analitza si existeixen diferències de penetració del segment entre els diversos grups definits.**

Els resultats de la aplicació del programa configuren un fitxer de text en el que l'existència de diferències significatives s'indica amb un 1 i la no existència amb un 0. Posteriorment, el programa APSD obté una sèrie de "funcions canòniques", que són combinacions lineals de les variables explicatives inicials. Aquestes "funcions canòniques" tenen la propietat de ser assimilables a un sistema de coordenades, la qual cosa permet que qualsevol segment pugui ser representat pel seu "centroide" (valor mitjà representatiu del grup), del qual el programa obté les seves coordenades en relació a les dimensions canòniques resultants. En síntesi, s'obtenen les coordenades per a les funcions canòniques significatives al 0,05%.

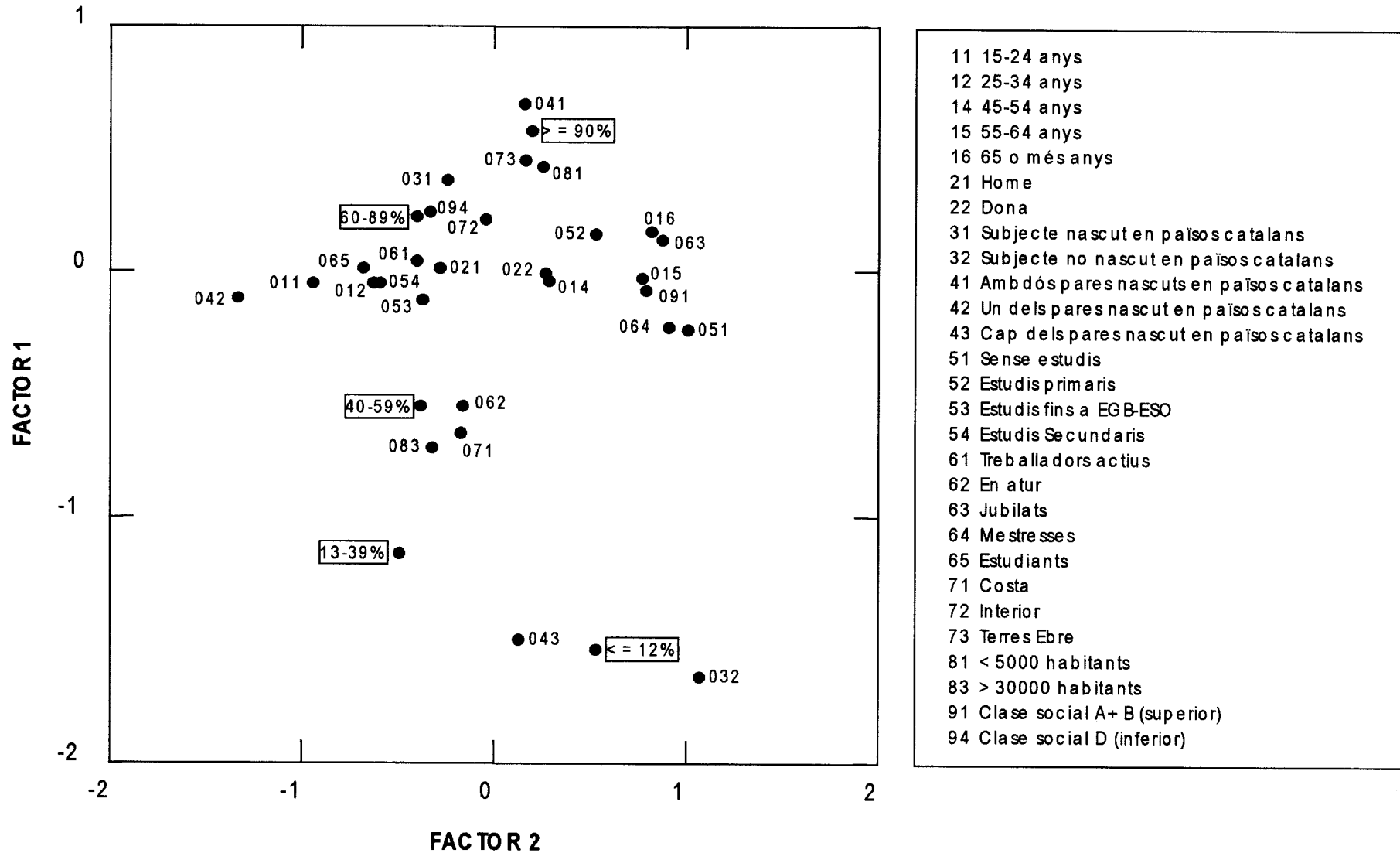
El programa APSD ha trobat fins a tres funcions canòniques. Les dues més rellevants i que expliquen la major part de la variància apareixen en el gràfic Gràfic 36, que permet veure representades les categories de la variable dependent i els diversos segments (en variables explicatives) amb diferència significativa respecte d'aquella.

En síntesi, els factors resultants poden ser definits com a:

- **Factor 1 (vertical): Es tracta d'un factor bàsicament correlacionat amb el lloc de naixement propi i el dels pares. Així, a l'extrem superior tenim els segments 41=ambdós pares nascuts a Països Catalans i 31=subjecte nascut a Països Catalans, mentre que a l'extrem inferior s'hi troben els segments 32 = subjecte no nascut a Països Catalans i 43 = cap dels pares nascuts a Països Catalans.**
- **Factor 2 (horitzontal): es tracta d'un factor correlacionat amb l'edat, el nivell d'educació i l'activitat. Així, a l'extrem esquerra s'hi situen els més joves, els de major nivell educatiu i els actius i estudiants. A l'altra banda del factor hi trobem els de major edat, menor nivell d'educació, mestresses de casa i jubilats.**

En funció d'aquests factors, els nivells d'ús del català se situen en vertical, de major a menor al llarg del Factor 1, mentre que en relació al Factor 2 (horitzontal), els dos valors extrems (superior i inferior) de la variable categòrica dependent se situen a la dreta i els valors intermedis a l'esquerra. Això es interpretable en el sentit que la gent de major edat i menor nivell educatiu té una major tendència a utilitzar una sola llengua, mentre que els més joves i les persones de major nivell educatiu (també els actius i estudiants) comparteixen en major mesura l'ús del català i del castellà.

Gràfic 36: Gràfic resultant de la aplicació del programa APSD: Factor 1 x Factor 2

VI SÍNTESI DE RESULTATS

El 65,1% de les persones entrevistades afirmen que la seva "llengua habitual" és el català. Aquest índex està clarament per sobre del 49% que un estudi de l'any 1997 (fet també per Instituto DYM) donava per al total de Catalunya. La zona de "Terres de l'Ebre" és la que mostra un major índex de català com a llengua habitual (87,5%). A continuació se situa la zona "Interior", amb un 82,3%, mentre que les comarques que constitueixen la zona "Costa" assoleixen un molt inferior 52,7%.

Per comarques, veiem que el Priorat (94,3%) i la Terra Alta (89,9%) són les que mostren una major proporció de català com a llengua habitual. Pel cantó contrari, el Baix Penedès es mostra com una comarca amb predomini del castellà (44,5% català i 53,1% castellà), i el Tarragonès mostra nivells similars per les dues llengües.

El nivell de català com a "llengua habitual" augmenta conforme disminueix la grandària del municipi o hàbitat. Per edat no s'observa una tendència clara. Esmentem, però, que els de major edat, a partir de 65 anys, mostren un major nivell d'ús del català (70,8%).

L'origen propi i el dels pares és, com caldria esperar, el que presenta diferències més rellevants pel que fa a tenir el català com a llengua habitual: el fet de tenir ambdós o al menys un dels dos pares nascuts a Catalunya fa que el català sigui predominant, molt especialment en el primer cas.

El percentatge d'utilització del català és, de mitjana, del 63%, força similar a la proporció de persones que assenyalen el català com a llengua habitual. Aquesta similitud es reflecteix també a l'estructura de respostes en desglossament per zones, que mostren una major proporció mitjana d'ús del català a la zona de Terres de l'Ebre (81,4% de mitjana), mentre que la zona de Costa és la que registra un nivell inferior (53,2% de mitjana).

Per comarques, el Priorat i la Terra Alta mostren valors d'ús del català superiors, mentre que el Baix Penedès i el Tarragonès registren els nivells més baixos.

La grandària de municipi és també rellevant pel que fa a la utilització del català: la major mitjana d'ús d'aquesta llengua es dona als municipis més petits i és menor conforme augmenta el nombre d'habitants.

El resultat que s'obté de preguntar directament si la persona entrevistada entén, parla, llegeix i sap escriure en català es pot resumir en els punts següents:

- Els nivells de comprensió se situen a cada zona per damunt del 95%. A les zones d'Interior i Terres de l'Ebre arriben al 99,6%.
- Els nivells de parla declarats són una mica més baixos, especialment a la Costa (85,5%), mentre que a les restants zones giren al voltant del 95%.
- Els nivells de lectura són similars als de parla. El més alt correspon a la zona Interior (94,4%).
- Els nivells d'escriure són clarament més baixos. El més alt correspon a la zona Interior (71,1%).

L'auto-avaluació del nivell de comprensió del català ens dona valors mitjans entre 8,6 i 9,2 (sobre una escala entre 0 i 10). Els nivells de parla i lectura també son similars (mitjanes de 7,8 i 7,7, respectivament), mentre que els nivells d'escriptura són inferiors, amb un valor mitjà de 5,4 i només per damunt del 6 a la zona Interior.

L'ús compartit d'ambdues llengües és més freqüent a l'àmbit de relacions familiars, cosa lògica donada la major homogeneïtat dels casos.

Predomina l'ús de la llengua catalana tant pel que fa a les relacions familiars com en les socials, però especialment en el primer cas.

Com es de preveure, l'ús del català com a llengua familiar i com a llengua de relació social està inter-relacionat. El creuament de les dos variables ens mostra que la coincidència del català és del 78,6%.

El 59,3% de les persones entrevistades afirmen haver tingut el català com a primera llengua parlada a casa, de petits. Aquest percentatge es distribueix geogràficament amb la mateixa estructura de respostes vista en anteriors apartats, amb un major nivell a Terres de l'Ebre (83,3%) i menor a la Costa (46,8%).

La relació entre la primera llengua parlada a casa de petit i la que a hores d'ara consideren com a llengua habitual resulta força notable. En el cas del català, el consideren com a llengua habitual el 98,2% dels que varen tenir-lo com a primer idioma a casa seva. En el cas del castellà, aquesta "coincidència" és del 82,9%.

Predomina el català com a llengua parlada a l'entorn familiar, especialment en el cas de la parella. A l'analitzar la relació entre la llengua de les persones components de l'entorn familiar (pare, mare, parella) amb la llengua que les persones consultades afirmen parlar en cada cas, s'hi veu una correspondència tant per al català com per al castellà.

El 74,7% dels entrevistats han nascut a Catalunya. En el cas de la parella, aquesta proporció es quelcom inferior (69,4%), mentre que en el cas dels dos pares, els índexs estan al voltant del 57%.

Una molt ample majoria de les persones entrevistades opinen que a Catalunya tothom hauria de saber català i castellà. Un 75,5% es declara "totalment d'acord" amb aquesta proposta i un 16% hi està "més aviat d'acord". La zona de Terres de l'Ebre és la més favorable al concepte consultat.

Les persones entrevistades tendeixen a opinar que a Catalunya hauria d'augmentar l'ús del català (51,8%) o que la situació d'ús actual entre català i castellà a Catalunya és adequada (40%). Només un 5,2% dels enquestats pensen que hauria d'augmentar l'ús del castellà. Aquest cop, la zona Interior és la que es mostra més favorable al augment d'utilització del català.

Al conjunt de la província de Tarragona, les hores de televisió es reparteixen de manera similar entre les dos llengües, excepte a la zona Interior, amb un nombre d'hores de televisió en català quelcom superior (6,1 hores sobre 10).

Les persones que tenen al castellà com a llengua habitual mostren un nombre de germans superior, en tots els talls d'edat analitzats. Al mateix temps que resulta evident el progressiu descens de natalitat que enregistrem des de fa anys, veiem que les mitjanes de nombre de germans tendeixen a igualar-se en els dos segments de parla.

La mitjana de fills és lleugerament superior entre les persones entrevistades que tenen el castellà com a llengua habitual (1,47, front el 1,34 dels de parla catalana).

L'arbre de segmentació AID, per a una variable explicada consistent en la proporció d'ús del català (declarat) ens mostra que les variables independents que més ajuden a la partició i que, per tant, expliquen una major part de la variància en la variable dependent, són el lloc de naixement propi, l'edat i la zona.

En resum, el segment amb una major proporció d'ús del català es el format per persones nascudes en Països Catalans i de 65 o més anys. El segon grup, el més nombrós dels 8 segments, el formen persones d'origen totalment català (nascuts ell i els seus pares a Països Catalans) de 15 a 64 anys i residents a municipis de menys de 30.000 habitants. Aquestos dos segments assenyalen proporcions d'ús del català per damunt del 85%.